

Analýza hospodaření příspěvkové organizace

Žaneta Baxová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Žaneta Baxová
Osobní číslo: M12033
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Účetnictví a daně
Forma studia: prezenční

Téma práce: Analýza hospodaření příspěvkové organizace

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte základní teoretické poznatky z oblasti hospodaření a financování příspěvkových organizací.

II. Praktická část

- S využitím účetních výkazů analyzujte hospodářskou a finanční situaci ve vybrané příspěvkové organizaci.
- Na základě výsledků ze zpracované analýzy navrhněte doporučení pro vybranou organizaci, která by vedla ke zlepšení současného stavu hospodaření.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FABOZZI, Frank J. a Pamela PETERSON. Financial management and analysis. 2nd ed. Hoboken: John Wiley and Sons, c2003, 1007 s. ISBN 0-471-23484-2.
NOVÁKOVÁ, Štěpánka. Účetnictví státní správy a samosprávy. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 231 s. ISBN 80-245-1068-5.
OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **16. února 2015**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2015**

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14.5.2015

Dvořák
.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá hospodářskou a finanční situací příspěvkové organizace v letech 2010 – 2014 a následnými návrhy, které by vedly ke zlepšení současného stavu hospodaření. Obsahem teoretické části je charakteristika neziskového sektoru a samotné příspěvkové organizace. Významnou částí je finanční analýza zahrnující důležité finanční ukazatele, které souvisejí přímo s příspěvkovou organizací a její celkovou finanční situací. V praktické části je podrobně rozebrána již analýza hospodaření konkrétní organizace, která je zaměřena na poskytování služeb v oblasti školství, především na její zdroje, ze kterých čerpá finanční prostředky potřebné pro svou činnost.

Klíčová slova: neziskový sektor, příspěvková organizace, školství, hospodaření, finanční analýza

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with economic and financial situation of a funded organisation in years 2010 – 2014 and following proposals which will lead to improvement of the present state of economy. The theoretical part contains the characteristics of the nonprofit sector and the funded organisation. A financial analysis is a significant part and contains important financial indicators which are related to the funded organisation and its overall financial situation. In the practical part there is an analysis of economy of the organisation which is focused on providing the services in the area of education, especially on its sources which are used as funds which are needed for its activity.

Keywords: Nonprofit Sector, Funded Organisation, Education, Economy, Financial Analysis

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Elišce Pastuszkové, Ph.D. za její cenné rady, připomínky a věnovaný čas.

Dále bych chtěla poděkovat paní ředitelce Mgr. Markétě Nedělové a ekonomce školy Aleně Petřů za poskytnutý materiál a informace, které jsem pro zpracování své bakalářské práce využila.

Motto:

„Vzdělání je schopnost porozumět druhým.“

[Johann Wolfgang von Goethe]

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 NEZISKOVÝ SEKTOR	13
1.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA.....	13
1.2 ČLENĚNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	14
1.3 PRINCIPY FINANCOVÁNÍ.....	15
1.4 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ÚSC.....	16
1.4.1 Založení a vznik.....	16
1.4.2 Organizační struktura.....	17
1.4.3 Rozdělení, sloučení, splynutí a zrušení příspěvkové organizace.....	17
2 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ÚSC	18
2.1 ZÁSADY HOSPODAŘENÍ.....	18
2.2 POSTUP SESTAVOVÁNÍ ROZPOČTU.....	18
2.3 ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	18
2.4 FINANCOVÁNÍ VLASTNÍ ČINNOSTÍ.....	19
2.5 FINANCOVÁNÍ ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY.....	19
2.6 FONDY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	20
2.6.1 Finanční fondy.....	20
2.6.1.1 Rezervní fond.....	21
2.6.1.2 Fond investic.....	21
2.6.1.3 Fond odměn.....	22
2.6.1.4 Fond kulturních a sociálních potřeb.....	22
2.6.2 Majetkové fondy.....	23
2.7 POSKYTOVÁNÍ DOTACÍ.....	23
3 ŠKOLA JAKO PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	24
3.1 DEFINICE VZDĚLÁNÍ.....	24
3.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	25
3.3 STUPNĚ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY.....	25
3.4 SPRÁVA ŠKOL.....	25
3.5 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSKÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE.....	26
3.6 STRUKTURA VÝDAJŮ ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ.....	26
4 FINANČNÍ ANALÝZA	28
4.1 ZDROJE FINANČNÍ ANALÝZY.....	28
4.1.1 Finanční výkazy.....	28
4.1.2 Vnitropodnikové výkazy.....	28
4.1.3 Rozvaha.....	29
4.1.3.1 Aktiva.....	29
4.1.3.2 Pasiva.....	29
4.1.4 Výkaz zisků a ztrát.....	29
4.1.5 Výkaz o použití a tvorbě peněžních prostředků.....	30
4.1.6 Přehled změn ve vlastním kapitálu.....	30

4.2	ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ	30
4.2.1	Horizontální analýza	31
4.2.2	Vertikální analýza	31
4.3	POMĚROVÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	31
4.3.1	Ukazatel autarkie	31
4.3.2	Ukazatel financování	31
4.3.3	Ukazatel rentability	32
4.3.4	Ukazatel nákladové rentability	32
4.3.5	Ukazatel likvidity	32
4.3.5.1	Pohotová likvidita	32
4.3.5.2	Hotovostní likvidita	33
4.3.5.3	Čistý pracovní kapitál	33
4.3.6	Ukazatel aktivity	33
4.3.6.1	Obrat kapitálu	34
4.3.6.2	Doba obratu pohledávek	34
4.3.6.3	Doba obratu závazků	34
4.3.6.4	Doba obratu zásob	34
4.3.6.5	Rychlost obratu zásob	34
5	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST	36
6	PROFIL ZÁKLADNÍ ŠKOLY	37
6.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE	37
6.2	PŘEDSTAVENÍ ZÁKLADY ŠKOLY	37
6.3	HISTORIE.....	38
6.4	ČINNOST ZÁKLADNÍ ŠKOLY	38
6.4.1	Hlavní činnost	39
6.4.2	Doplňková činnost	39
6.5	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	40
6.6	ŽÁCI.....	41
7	FINANČNÍ ANALÝZA	42
7.1	ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ	42
7.1.1	Analýza majetkové struktury	42
7.1.2	Analýza finanční struktury	43
7.1.3	Analýza nákladů – hlavní činnost	44
7.1.4	Analýza výnosů – hlavní činnost	45
7.1.5	Vývoj výsledku hospodaření	46
7.2	POMĚROVÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	47
7.2.1	Ukazatel autarkie	47
7.2.2	Ukazatel rentability	48
7.2.3	Ukazatel nákladové rentability	48
7.2.4	Ukazatel financování	49
7.2.5	Ukazatel likvidity	49
7.2.5.1	Pohotová likvidita	49
7.2.5.2	Hotovostní likvidita	50
7.2.5.3	Čistý pracovní kapitál	50
7.2.6	Ukazatel aktivity	51

7.2.6.1	Obrat kapitálu	51
7.2.6.2	Doba obratu pohledávek	51
7.2.6.3	Doba obratu závazků	51
7.2.6.4	Podíl doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků	52
7.2.6.5	Doba obratu zásob	52
7.2.6.6	Rychlost obratu zásob	52
8	HOSPODAŘENÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY	54
8.1	ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ Z DOTACÍ.....	54
8.1.1	Příjmy	54
8.1.1.1	Zřizovatel	54
8.1.1.2	Státní rozpočet	54
8.1.2	Výdaje	56
8.2	DOPLŇKOVÁ ČINNOST	57
8.2.1	Analýza nákladů.....	57
8.2.2	Analýza výnosů – vedlejší činnost.....	58
8.3	FINANČNÍ FONDY.....	59
8.3.1	Rezervní fond.....	59
8.3.2	Fond odměn.....	60
8.3.3	Fond kulturních a sociálních potřeb	60
8.4	OSTATNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ	60
8.4.1	Prostředky z rozpočtu Evropské unie.....	61
8.4.2	Sponzorské dary	62
9	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	63
10	NÁVRH ŘEŠENÍ A DOPORUČENÍ	65
	ZÁVĚR	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM GRAFŮ	73
	SEZNAM TABULEK.....	74

ÚVOD

Školství představuje jednu z nejvýznamnějších oblastí celé veřejné správy. Jak uvádí Listina základních práv a svobod, každý z nás má právo na vzdělání. Vzdělávání je důležité nejenom pro samotného člověka, protože si s jeho pomocí rozšiřuje své znalosti a obzory z mnoha oblastí, ale zejména pro společnost jako takovou, kdy má vliv na růst celé ekonomiky národního hospodářství a pomáhá tak k jejímu rozvoji.

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu hospodaření příspěvkové organizace orientovanou na oblast školství a následné poskytnutí návrhů pro zlepšení jejího současného stavu hospodaření.

Teoretická část obsahuje charakteristiku neziskového sektoru a členění jeho organizací. Další kapitoly jsou již věnovány příspěvkovým organizacím konkrétně těm, které jsou zřizovány prostřednictvím územně samosprávných celků. Jsou zde popsány různé způsoby financování. Příspěvkové organizace mohou čerpat finanční prostředky z mnoha oblastí, kdy převládají finance získané pomocí vlastních činností a dotace poskytnuté z rozpočtu zřizovatele nebo státu. Poslední kapitola zahrnuje teoretické poznatky vztahující se k finanční analýze a jejímu zpracování za pomoci využití účetních výkazů.

Praktická část obsahuje údaje již konkrétní příspěvkové organizace – ZŠ Valtice. Jsou zde popsány informace týkající se hlavních a vedlejších činností, za jejichž účelem byla organizace zřízena. Další kapitola se zabývá zpracováním zjednodušené finanční analýzy během let 2010 – 2014 vztahující se zejména k majetkové a finanční struktuře organizace a jejím nákladům a výnosům. Záměrem je pomocí ukazatelů specializovaných pro oblast příspěvkových organizací zjistit, jak na tom škola je a kde popřípadě dochází k nedostatkům, které by pro ni v budoucnu mohly značit problémy v jejím dalším fungování.

Závěr je věnován již samotným doporučením a návrhům, které by mohly vést ke zlepšení současného stavu hospodaření a zapříčinit se o snížení nákladů a naopak o zvýšení finančních prostředků, které by základní škola mohla využít efektivnějším způsobem a které by směřovaly k rozvoji organizace po všech stránkách.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem zpracování bakalářské práce je vytvořit analýzu hospodaření příspěvkové organizace a následně aplikovat zjištěné poznatky na konkrétní organizaci, kterou je Základní škola Valtice. V souvislosti s provedenou analýzou je podstatné podat návrhy, které by se mohly zapříčinit o zlepšení současného stavu hospodaření organizace.

Pro zpracování této práce byly použity metody sběru dat a informací za pomoci nastudování knižních zdrojů odborné literatury různých autorů a interních materiálů poskytnutých organizací. Velký důraz byl kladen také na využití zákonné legislativy, která představuje pro správné fungování organizace významnou roli. Další metodou potřebnou pro dosažení cíle práce byla metoda analýzy zaměřená díky různým ukazatelům především na finanční situaci celé organizace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NEZISKOVÝ SEKTOR

Člověk je osoba, která má nekonečnou spoustu potřeb, tužeb a přání. Ty se neustále mění v závislosti na velkém množství podmínek, okolností, jevů a je velmi obtížné je všechny uspokojit. To je také jedním z hlavních důvodů, proč vznikají různé objekty, organizace a podniky, které lidem mají s jejich naplněním pomoci. Můžeme je členit do jednotlivých skupin podle jejich cíle a poslání.

1.1 Obecná charakteristika

Velmi významnou roli v tomto problému dosažení lidských potřeb hraje právě neziskový sektor. Jeho působnost je zaměřena především na činnosti důležité pro chod celé společnosti, bez kterých by se nikdo z nás neobešel.

Neziskový sektor lze charakterizovat jako část národního hospodářství. Subjekty působící v tomto odvětví poskytují velkou škálu služeb. Prostředky pro fungování a provoz svých činností získávají pomocí tzv. přerozdělovacích procesů. (Rektořík a kol., 2001, s. 14)

Pro vymezení neziskové organizace dosud neexistuje jednotná definice ani žádný platný právní předpis, který by u nás přesně dokázal tento pojem popsat.

Tetřevová (2008, s. 26) ve své publikaci s názvem Veřejná ekonomie uvádí, že neziskový sektor spojuje dohromady subjekty, pro které není zisk primárním cílem. Naopak se snaží o produkci užitku. Subjekty, které spadají do této oblasti, čerpají finanční prostředky v rámci veřejných rozpočtů nebo díky fyzickým či právnickým osobám prostřednictvím tzv. přerozdělování. Služby, které jsou organizacemi neziskového sektoru produkovány, bývají ve většině případů bezplatné, popřípadě se jedná o modifikovanou cenu, která bývá nazývána tzv. uživatelským poplatkem. Tento poplatek vyjadřuje určitou částku, kterou se spotřebitel podílí na nákladech těchto poskytovaných služeb.

Růžičková (2009, s. 6) ve své knize neziskovou organizaci popisuje jako organizaci: *„o jejichž činnost je jiný zájem, ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Je založena za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení.“*

Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 1,2) se neziskovými organizacemi rozumí takové instituce, které mají až na výjimky, jakou jsou organizační složky státu, povahu právnické osoby. Nejsou zabezpečovány prostřednictvím podnikatelských organizací. Dalším

charakteristickým znakem pro ně je, že byly zřízeny z jiných důvodů, než je podnikání. Jejich základním úmyslem je především poskytování služeb přístupných všem občanům. Zisk pro tyto organizace není hlavním důvodem fungování. Mohou jej dosahovat, avšak během roku nesmí dojít k jeho vyplacení. Zisk bývá dále využíván pro rozšíření aktivit a působnosti organizace a její další vývoj.

Co se týče odvětví a oblastí, ve kterých neziskové organizace plní svou úlohu, jedná se zejména o vzdělávání, kulturu, zdravotnictví, sociální služby, působnost charit, životní prostřední či veřejnou správu. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 1)

1.2 Členění neziskových organizací

Existuje velké množství hledisek, podle nichž se dají tyto organizace třídit. Jedním z kritérií, jakým je můžeme dělit, je podle principu financování na vládní tzv. veřejný sektor, mezi něž zahrnujeme organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace a na druhé straně nevládní neboli jinak řečeno soukromý, kam patří obecně prospěšné společnosti, nadace, politické strany a církve. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 2)

Dalším měřítkem klasifikace je ukazatel zakladatele. Dle něj se organizace rozdělují do tří skupin. První z nich jsou veřejnoprávní organizace, které vznikají díky veřejné správě. Druhou skupinu tvoří tzv. veřejnoprávní instituce. Tyto orgány jsou zřizovány na základě zákona. Třetí jsou soukromoprávní organizace, které mohou být vytvořené jednak prostřednictvím soukromé fyzické osoby nebo osoby právnické. (Tetřevová, 2008, s. 35)

Metoda globálního charakteru dělí organizace na organizace veřejně prospěšné a na organizace vzájemně prospěšné. Důvodem, díky němuž dochází k zakládání těch veřejně prospěšných, je poskytování veřejných a smíšených statků všem občanům v oblasti zdravotnictví, vzdělávání, ekologie a dalších. Na druhou stranu cílem vzájemně prospěšných organizací je oboustranná pomoc mezi občany, které spojuje jejich stejný zájem, a to uspokojování svých vlastních potřeb. Veřejná správa se stará o to, aby nedocházelo k tomu, že by tyto zájmy byly vůči společnosti nekorektní. Snaží se, aby byly ku prospěchu i ostatním občanům. (Rektořík, 2001, s. 40)

Kritérium právně organizační normy vymezuje organizace do tří skupin. Jedná se o:

- „organizace založené dle z. č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla) a č. 250/2000 Sb. (rozpočtová pravidla územních rozpočtů),

- *organizace založené podle ostatních zákonů platných pro neziskové organizace,*
- *organizace založené dle z. č. 513/1991 Sb. (obchodní zákoník). “ (Otrusinová, 2009, s. 8)*

Jako poslední významný třídící znak se uvádí dělení organizací na základě způsobu financování. Pomocí něj je můžeme dělit na ty, které jsou úplně financovány pomocí veřejných rozpočtů. Dále na ty, které jsou financovány jen z jejich části. Další třídou jsou organizace, které pro svůj výkon používají různých zdrojů. Můžeme sem zahrnout prostředky získané vlastní činností, různé dotace nebo granty, sponzoring a další. Poslední kategorií jsou takové organizace, které využívají finance zejména z výsledků realizace poslání, ke kterému byly zřízeny. (Tetřevová, 2008, s. 36)

1.3 Principy financování

Pro neziskové organizace obecně je důležité najít způsob, kterým by byla zajištěna jejich dlouhodobá existence. V tomto případě je velmi podstatné správně naplánované financování veškerých jejích činností a zajištění rozsahu, který by pokryl všechny její náklady. Existují čtyři základní zásady financování neziskového sektoru. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 94)

- **Vícezdrojovost** – Aby si organizace zajistila plynulý chod svých činností, je důležité, aby se soustředila na získávání finančních prostředků z více zdrojů. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 94)
- **Samofinancování a fundraising** – Další možností je tzv. samofinancování. Společnost je v této situaci schopná vytvářet dostatek financí sama, kdy její příjmy jsou dostatečné a jejich výše plně pokrývá vzniklé náklady. Organizace je ve velké míře nezávislá a nepotřebuje pomoc z vnějšího okolí. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 96)

V případě snahy o samofinancování se setkáváme s pojmem fundraising jako s dalším principem, díky němuž dochází ke správnému fungování neziskového sektoru. Cílem fundraisingu je vybudování pevných a dlouhodobých partnerských vztahů s potenciálními dárci, díky nimž by bylo možné získat určité finanční prostředky, věcné dary nebo dokonce i zkušenosti a informace, které se týkají správného a efektivního řízení neziskové organizace. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 96)

- Neziskovost – Jak už bylo zmíněno, v oblasti neziskového sektoru není možné, aby vytvořené příjmy byly využity vyplacením vlastníkům. Veškerý zisk musí být ponechán v organizaci. Používá se na úhradu nákladů spojených s fungováním společnosti. (Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012, s. 96)
- Osvobození od daní – Zásadu osvobození od daní je možné uplatnit dvěma způsoby. Prvním z nich je vztažení na organizačně-právní formu organizace. Další možností je, že tento princip působí na činnosti, kterým se organizace věnuje. K této skutečnosti dochází bez ohledu na právní formu.

Nejvíce využívaným je osvobození činnosti neziskové organizace od daně z příjmů právnických osob. Mezi další podpory fungování organizace můžeme řadit osvobození i od dalších daní – majetkové, daň z přidané hodnoty. (Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012, s. 96)

1.4 Příspěvková organizace ÚSC

Příspěvkové organizace jakožto právnické osoby a vybrané účetní jednotky jsou součástí veřejného sektoru, který je ze své podstaty součástí neziskové oblasti. Působnost organizací je zaměřena na různá odvětví, jako jsou školství, zdravotnictví, sociální péče, kultura, věda a výzkum. Princip fungování organizací spočívá na neziskovosti. Většina jejich služeb je občanům poskytována bezplatně, popřípadě jsou ceny velmi nízké a nedosahují skutečných nákladů. (Nováková, 2006, s. 133)

1.4.1 Založení a vznik

Příspěvková organizace územních samosprávných celků je podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů zakládána a spravována kraji, obcemi či městy. Tento druh organizace musí být zapsán v obchodním rejstříku, kdy návrh na zápis předkládá zřizovatel. (Česko, 2000)

Její vytvoření spočívá na principu zřizovací listiny. Listina má několik velmi důležitých bodů, které by měla obsahovat. Prvním z nich je název a samotné sídlo příspěvkové organizace. Dále je potřeba uvést, kterým oblastem se bude organizace věnovat a jakou činnost bude provozovat. Jestli bude vykonávat výhradně hlavní činnost nebo bude mít povoleno se zabývat i prováděním aktivit ekonomických. Velmi významné je i uvedení informací o veškerém majetku, který společnost dostala do užívání. Je nutné určit dobu, na kterou byla organizace zřízena. Popřípadě zde musí být uvedeno, že jde o dobu neurčitou.

Poslední podstatnou položkou je určení statutárních orgánů. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 50, 51)

1.4.2 Organizační struktura

Vůdčí postavení ve společnosti zaujímá vedoucí neboli ředitel, jehož funkce je ustanovena zřizovatelem. U všech příspěvkových organizací můžeme zaznamenat velmi obdobné organizační členění. To se skládá z několika důležitých úseků, jako jsou útvar ekonomický, právní či správní. Ostatní oddělení se zaměřují už na vykonávání služeb, které spadají do výkonu jejich činností a pro které byla organizace zřízena. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012, s. 50)

1.4.3 Rozdělení, sloučení, splynutí a zrušení příspěvkové organizace

Podle § 27 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů k rozdělení, sloučení, splynutí a zrušení příspěvkové organizace nastává dnem, který je určen prostřednictvím zřizovatele na základě rozhodnutí. Skrze něj se určí rozsah, v jakém bude veškerý majetek, práva a závazky převedeny novým nebo přejímacím organizacím. Aby mohlo dojít ke sloučení nebo splynutí příspěvkových organizací, musí být splněn požadavek, že tyto organizace mají stejného zřizovatele. Pokud zřizovatel rozhodne o samotném zrušení příspěvkové organizace, dochází k tomu, že uplynutým dnem, který je uvedený v rozhodnutí o zrušení, se majetek, práva a závazky převedou do vlastnictví samotného zřizovatele. (Česko, 2000)

2 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ÚSC

Důvodem, proč dochází k zakládání příspěvkových organizací, je poskytování služeb, ze kterých samotná společnost většinou nemá žádný zisk. Veškeré příjmy, kterých za svého trvání dosahuje, zůstávají v organizaci a ta je používá pro uhrazení nákladů, které vznikají v souvislosti s jejím výkonem. (Peková, Pilný, Jetmar, 2012, s. 227)

2.1 Zásady hospodaření

Celá podstata efektivního fungování nevýdělečných organizací v oblastech finančního řízení a především hospodaření spočívá na principu tzv. 3E. Prvním z nich je Economy neboli hospodárnost. Tento princip představuje skutečnost, při níž má být vynaloženo co nejmenší množství prostředků, avšak musí být zachována odpovídající kvalita. Dalším z principů je Effectiveness, což znamená účelnost, díky které má být dosaženo všech vytyčených cílů a potřebných vstupů, kdy dochází k provádění jen takových věcí, které jsou potřebné. Posledním z principů je Efficiency. Efektivita vyjadřuje, do jaké míry organizace dosahuje svých výsledků. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 8)

2.2 Postup sestavování rozpočtu

Způsob, jakým dochází k sestavování rozpočtu u organizací neziskového sektoru nelze vymezit jednotně. Existují však určité kroky, které bývají vždy při jeho tvorbě obsaženy. Jedná se o přípravu rozpočtu a následnou analýzu vlastních výnosů a příjmů. Jako další bod je plán tvorby a čerpání fondů. Nutností je také sestavit přípravný rozpočet týkající se nákladů a vlastních výnosů jednotlivých činností. K poslední fázi patří projednání tohoto předběžného rozpočtu, které vede případně k dohodovacímu řízení a celkové schválení rozpočtu. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 140, 141)

Nikde není vymezeno, že rozpočet, k jehož sestavení dochází na začátku roku, musí být striktně dodržen a nemůže dojít k jeho změnám. Jedná se o nástroj finančního plánování, kdy po skončení daného účetního období je nutné určit skutečné čerpání jednotlivých nákladů a výnosů a vyhodnotit případné odchylky. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 140)

2.3 Zdroje financování

Co se týče zdrojů financování příspěvkové organizace, je mnoho možností, odkud může čerpat finanční prostředky. Prvním z nich jsou finance získané z její samotné hlavní činnosti, tzv. aktivit, ke kterým byla organizace vytvořena. Za určitých okolností má

organizace možnost provozovat i vedlejší, v případě PO zakládaných ÚSC doplňkovou činnost a využívat finanční prostředky z ní plynoucí. Dále získává prostředky od svého zřizovatele ze státního rozpočtu. Pro financování svých služeb může využívat i vlastních fondů. Jinou možností jsou peníze získané díky dotacím ze zahraničí nebo dary od fyzických či právnických osob. (Nováková, 2009, s. 133)

2.4 Financování vlastní činností

Za nejdůležitější zdroj, který příspěvkové organizace používají pro svůj výkon, je získávání finančních prostředků z vlastní činnosti v oblasti hlavních nebo doplňkových činností. Aby organizace mohla vykonávat i vedlejší činnost, je nutný souhlas zřizovatele, který vymezuje jak její druh, tak rozsah. V takovém případě pak společnost může využít pro svůj další rozvoj zisk, který získala z jejího fungování. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 260)

Organizace hospodaří podle vlastního rozpočtu. Jeho obsahem mohou být pouze náklady a výnosy, které spadají přímo do výkonu hlavní činnosti, pro jejichž účel byla organizace založena. Příspěvkové organizace nemají v pravomoci poskytování darů ostatním subjektům. Výjimku tvoří pouze poskytování peněžitých nebo věcných darů zaměstnancům. Tyto prostředky jsou udělovány přímo z fondu kulturních a sociálních potřeb. (Nováková, 2009, s. 133)

2.5 Financování územními samosprávnými celky

Ve většině případů však nastává situace, kdy zmíněné tržby nepostačují na vyrovnání závazků, a organizace tak musí využívat i jiné prostředky financování. Tento fakt je příčinou, proč organizace získávají od svých zřizovatelů pomoc ve formě příspěvku na provozování veškerých činností, odtud plyne i samotný název. Udělení tohoto příspěvku je podmíněné druhem vykonávaných činností a dalšími kritérii potřeb organizace. (Peková, Pilný, Jetmar, 2012, s. 227)

Existují dva typy příspěvků, které zřizovatel poskytuje v rámci napojení na svůj rozpočet. Jedná se o příspěvek na provoz. Účelem poskytnutí této finanční podpory je doplnění chybějících zdrojů, které organizace využívá na financování svých běžných potřeb, k nimž můžeme zařadit také různé opravy a údržby. Druhou formou příspěvku jsou investiční dotace na investice. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 257)

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zmiňuje, že zřizovatel může nařídit odvod části finančních prostředků zpátky do svého rozpočtu. To může nastat v několika případech. Prvním z nich je, že plánované výnosy organizace výrazně převyšují plánované náklady. Další možností odvodu financí je zhodnocení situace, kdy zřizovatel usoudí, že příspěvková organizace disponuje zbytečně vysokými investičními zdroji, než potřebuje ke svým činnostem. Posledním případem je stav, kdy příspěvková organizace poruší rozpočtovou kázeň. (Česko, 2000)

K nedodržení pravidel rozpočtové kázně dochází za předpokladu, že příspěvková organizace použije obdržené finanční prostředky od zřizovatele na jiný účel, než ke kterému byl určený. Dále pokud neuposlechne zřizovatele nebo se neřídí stanoveným zákonem a přesune do peněžních fondů více prostředků. Další možností, jak může PO přijít o část svých prostředků, je, že dojde k jejich použití v jiné výši a s jiným záměrem než byl stanoven prostřednictvím zákona nebo jiného právního předpisu. K porušení dochází také za předpokladu, kdy organizace překročí objem prostředků na platy, který jí byl stanoven nebo jí byl povolen. Poslední formou porušení je neprovedení odvodu peněžních prostředků na základě § 28, odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. (Česko, 2000)

Pokud jsou ale prostředky poskytovány příspěvkové organizaci zřizovatelem ze zdrojů, kterými mohou být státní rozpočet, rozpočet státního fondu, rozpočet Regionální rady regionu a další, je nutné se řídit pokyny, které jsou stanoveny v § 22. (Česko, 2000)

2.6 Fondy příspěvkových organizací

Tvorba vlastních fondů představuje pro tyto instituce velmi významný zdroj financování. U příspěvkových organizací plní úlohu vlastního kapitálu, jako je tomu v účetnictví podnikatelských subjektů. Zůstatky fondů se na konci účetního období převádějí do dalšího roku. Tyto fondy můžeme rozdělit do dvou skupin – finanční a majetkové. (Otrusinová, 2009, s. 35)

2.6.1 Finanční fondy

Finanční neboli peněžní fondy představují pro organizaci vlastní zdroj financování významný pro její další budoucí rozvoj. Jsou tvořeny zlepšeným výsledkem hospodaření, který byl vytvořen díky hlavní činnosti organizace. K použití tohoto výsledku je však možné pouze za předpokladu, pokud skutečné výnosy současně se získaným příspěvkem

od zřizovatele převyšují náklady. Ostatní podmínky, které je nutné dodržet při vytváření a čerpání fondů, dále vymezují již konkrétní právní předpisy.

Existují 4 základní skupiny peněžních fondů. Jedná se o:

- rezervní fond z ostatních titulů,
- fond investic,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb. (Nováková, 2011, s. 24, 25), (Česko, 2000)

2.6.1.1 Rezervní fond

Rezervní fond představuje pro organizaci určitý prostředek motivace, aby se snažila dosáhnout lepšího výsledku hospodaření, než byl ten plánovaný. Je tvořen dvěma položkami. První z nich je část zlepšeného VH po odečtení části, která se převádí do fondu odměn. Tento výsledek musel projít procesem schválení od zřizovatele, ke kterému dochází vždy po skončení rozpočtového období. Dále je rezervní fond tvořen peněžními dary od různých sponzorů. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 258)

Tento fond je možné použít k mnoha účelům. Nejvýznamnější funkci plní v případě vyrovnání ztráty z předchozího účetního období a dojde tak k pokrytí zhoršeného výsledku hospodaření. Rezervní fond slouží k dalšímu rozvoji organizace. Také je díky němu možné vyrovnat neinvestiční výdaje společnosti popřípadě zaplatit sankce a různé odvody. (Otrusínová, 2009, s. 39, 40)

2.6.1.2 Fond investic

Hlavním důvodem, proč příspěvková organizace vytváří tento druh fondu, je financování jejích budoucích investičních aktivit. Jako rezervní fond je i tento tvořen z mnoha částí. Jedná se o odpisy nejenom hmotného, ale i nehmotného majetku. Dále se na něm z velké části podílí dotace a příspěvky z rozpočtu státu a zřizovatele. Následně se skládají z tržeb vzniklých prodejem hmotného majetku, investičními dary, které mají přímo vymezený účel jejich použití. (Otrusínová, 2009, s. 40)

Co se týče čerpání těchto prostředků, nejvíce se používá v situacích, kdy dochází k pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení. Také je díky němu možné upevnit zdroje potřebné na financování oprav

a údržby nehmotného majetku. Tento majetek je sice ve vlastnictví zřizovatele, avšak PO ho využívá pro výkon svých činností. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 259)

2.6.1.3 Fond odměn

Podstatným zdrojem tohoto fondu, který je považován především za fond motivační, je zisk ve formě zlepšeného výsledku hospodaření. Zřizovatel musí nejprve schválit výši rozdělení tohoto výsledku, které může proběhnout nejdříve po skončení kalendářního roku. Je zde jisté omezení, jeho výše může být maximálně do 20 %. Zároveň nesmí překročit 20 % limitu, který je určený na prostředky potřebné pro vyplacení platů. (Nováková, 2011, s. 103)

Finance jsou využívány na vyplacení odměn zaměstnancům. Zřizovatel stanoví příspěvkové organizaci na každý kalendářní rok maximální limit pro výplatu mzdových prostředků, který je možné vyčerpat a překročit výhradně jenom použitím financí z tohoto fondu. (Otrusínová, 2009, s. 37)

2.6.1.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

Fungování fondu kulturních a sociálních potřeb je založené na principu sociálního fondu. Pouze tento fond nemůže být tvořen prostřednictvím zlepšeného výsledku hospodaření. Jeho tvorba spočívá na zálohových platbách většinou měsíčních, které jsou uskutečňovány v průběhu roku z částky, která je pro onen rok plánovaná. Skutečné vyúčtování přídelu proběhne až společně s tvorbou účetní závěrky podle určitých pravidel. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 259)

Čerpat finanční prostředky z tohoto fondu může organizace dvojím způsobem – peněžně a nepeněžně. První forma představuje peněžní dary udílené v rámci významných životních okamžiků. Může se jednat například o odchod do důchodu. Dále sem řadíme půjčky, konkrétně na pořízení bydlení, popřípadě zařízení bytu nebo příspěvky na penzijní připojištění. Nepeněžní podobu fondu tvoří příspěvky na různé společenské události, jako jsou kulturní, sportovní nebo společenské akce zaměstnanců (vstupenky do divadla). Také se prostředky fondu dají použít na zlepšení prostředí zaměstnanců po stránce kulturní a sociální pořízením dlouhodobého hmotného nákupu. Další významnou položkou spadající pod tento fond je poskytování příspěvků na rekreaci. (Otrusínová, 2009, s. 38)

2.6.2 Majetkové fondy

Další skupinu fondů příspěvkové organizace tvoří fondy majetkové. Hodnota těchto fondů zobrazuje skutečnou hodnotu majetku, který organizace využívá pro veškeré své činnosti a o který jsou povinny se náležitě starat a odepisovat jej. Kromě hodnoty jmění vyjadřuje i způsob, jakým byl tento majetek získán. Existují dva typy majetkových fondů – fond dlouhodobého a oběžného majetku. (Otrusinová, 2009, s. 35)

Fond dlouhodobého majetku je zakládán za účelem tvorby zdrojů, které jsou potřebné k financování dlouhodobého majetku v organizaci. Jeho konečný stav znázorňuje hodnotu hmotného a nehmotného majetku po odečtení odpisů. (Otrusinová, 2009, s. 36)

Fond oběžného majetku je obdobou fondu dlouhodobého majetku pouze v rozdílu, že účelem vytvoření je majetek oběžný. Co se týče přírůstků tohoto fondu, řadíme sem aktiva, která organizace nabyla prostřednictvím darů a bezúplatným způsobem. (Otrusinová, 2009, s. 36)

2.7 Poskytování dotací

Další možností, odkud mohou příspěvkové organizace čerpat finanční prostředky je prostřednictvím dotací z mezinárodních zdrojů, které slouží na úhradu provozních výdajů. Je zde také přesně vymezen podíl rozpočtu státu, díky kterému dochází k financování těchto nákladů. Také je možné využít dotací na základě mezinárodních smluv, kdy jsou peníze poskytovány z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska nebo Programu švýcarsko-české spolupráce. (Růžičková, 2009, s. 38)

Výhodou těchto poskytnutých dotací je, že pokud nedojde k jejich spotřebě do konce kalendářního roku, převede se jejich zůstatek do rezervního fondu, v němž jsou jednotlivé zdroje sledovány samostatně. Poté funguje v následujících letech jako další zdroj financování, avšak je možné jej použít pouze na předem stanovený účel. (Česko, 2000)

3 ŠKOLA JAKO PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Školství a vzdělání představuje jednu z nejdůležitějších oblastí celého veřejného sektoru. Jak je uvedeno v Listině základních práv a svobod, každý z nás má právo na vzdělání a nikdo nemůže být o tuto možnost ochuzen. Vyspělost a celková úroveň jednotlivých školských institucí výrazně ovlivňuje ostatní odvětví, jako jsou hospodářství, kulturu nebo sociální služby a vůbec vývoj a rozkvet celé země. (Nahodil a kol., 2009, s. 115)

3.1 Definice vzdělání

Existuje velké množství výkladů, co to samotné vzdělání vůbec je. Vzdělání se dá např. chápat jako nejvýznamnější faktor poskytování vzdělávání v rámci školského systému, který nám měří úspěšnost jedince nebo celého lidského společenství. Tato charakteristika bývá označována jako tzv. pozitivní externalita. Tento fakt nám popisuje, že vzdělanost člověka nepřináší užitek jenom jemu samotnému. Vzdělaný člověk totiž v průběhu svého života dosahuje daleko vyššího zisku než lidé s nižším vzděláním. Tato osoba je ale také velkým přínosem a ziskem pro společnost jako takovou, kdy je významným činitelem v oblasti zaměstnanosti, blahobytu, produktivity práce a rozmachu ekonomiky. (Hyánek, Prouzová, Škarabelová a kol., 2007, s. 154)

Podle Školského zákona č. 561/2004 § 2 odst. 3 je vzdělání považováno za veřejnou službu, která je poskytována všem, bez ohledu na pohlaví, věk, národnost a další znaky. Je mnoho cílů, ke kterým samotné vzdělávání směřuje. Řadíme mezi ně snahu o rozvoj člověka a jeho osobnosti v oblastech poznávacích a sociálních způsobilostí, mravních a duchovních hodnot nejen pro osobní, ale i občanský život, pro vykonávání povolání nebo pracovních činností, nabývání nových informací a učení se v průběhu života. Dalším cílem je zisk vzdělávání po všeobecné nebo odborné stránce. Vzdělávání učí člověka pochopit a uplatňovat zásady demokracie a právního státu. Díky vzdělání jsou lidé schopni porozumět otázkám v oblasti základních lidských práv a svod a principu rovnosti žen a mužů ve společnosti. Vytvářejí si vědomí k příslušnosti po národní a státní stránce. Dochází u nich k respektování etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské totožnosti ostatních osob. Získávají znalosti z různých oblastí a seznamují se se světovými a evropskými kulturními hodnotami a tradicemi, s oblastmi týkajícími se životního prostředí a snahy o jeho ochranu spojenou se záštitou své samotné bezpečnosti a zdraví. (Česko, 2004)

3.2 Právní úprava

Celá struktura školského systému je řízena legislativními právními normami. Podle Vladimíra Hyánka a kolektivu (2007, s. 156) je: „*většina veřejných služeb v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy upravena právními předpisy, mezinárodními smlouvami a dalšími závažnými předpisy. 1. 1. 2005 nabyl účinnosti zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.*“

MŠMT společně v součinnosti s dalšími odborníky, kteří se věnují oblasti školství, vytvořilo významnou listinu, která je označována jako Národní program vzdělávání. Účelem tohoto dokumentu je úprava rámce po legislativní a obsahové stránce. Jeho význam spočívá v nezbytnosti pro vytvoření školního vzdělávacího program a pro lepší a zřetelnější popis nejdůležitějších cílů vzdělávání. (Hyánek, Prouzová, Škarabelová a kol., 2007, s. 156)

3.3 Stupně vzdělávací soustavy

V současné době můžeme vzdělání rozdělit do těchto základních skupin. První z nich je předškolní výchova pro děti mladší 6 let. Dalším stupněm je základní školství, které zahrnuje devítiletou povinnou školní docházku. Následujícím fází studia je střední školství. Poslední úroveň soustavy představují vyšší odborné školy a školy vysoké. (Nahodil a kol. 2009, s. 116, 117)

3.4 Správa škol

Podle Nahodila a kol. (2009, s. 119) se na vedení a řízení škol podílí veřejná správa. Rozsah její působnosti se odvíjí podle typu zařízení. Ve své publikaci se zmiňuje o tom, že státní správu ve školství vykonávají:

- „ředitel školy nebo školského zařízení,
- obec,
- Česká školní inspekce,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
- jiné ústřední orgány státní správy dle zvláštního zákona.“ (Nahodil a kol., 2009, s. 119)

3.5 Financování školské příspěvkové organizace

Nejdůležitějším zdrojem, odkud oblast školství čerpá finanční prostředky, jsou veřejné rozpočty především ve formě státního rozpočtu skrze MŠMT. Další možností, odkud školské zařízení a instituce získávají finance pro výkon své činnosti, jsou její zřizovatelé, mezi něž řadíme kraje a obce. Ty poskytují peníze prostřednictvím svých rozpočtů. (Hyánek, Prouzová, Škarabelová a kol., 2007, s. 159)

Ostatní možnosti, odkud škola jako příspěvková organizace může nabývat peníze, byly popsány v předchozích kapitolách. Patří k nim prostředky získávané vlastní činností, z doplňkové činnosti, z fondu rezerv nebo odměn, z rozpočtu Evropské unie či z peněžních darů od fyzických nebo právnických osob.

3.6 Struktura výdajů školských zařízení

Struktura výdajů školských zařízení jakožto příspěvkových organizací je velmi rozmanitá. Setkáváme se s velkým množstvím oblastí, které je potřeba v rámci fungování organizace zabezpečit. Zákon č. 561/2000 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) klasifikuje finanční prostředky nazývané přímé náklady na vzdělávání, které plynou bezprostředně ze státního rozpočtu následujícím způsobem:

- *„prostředky na platy, náhrady platů a odměny za pracovní pohotovost,*
- *odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr,*
- *odstupné,*
- *výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění,*
- *příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb,*
- *ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů,*
- *prostředky na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených,*
- *výdaje na učební pomůcky, výdaje na učebnice a školní potřeby, pokud se žákům poskytují bezplatně,*
- *výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.“ (Česko, 2000)*

Existuje spousta dalších výdajů, které souvisejí se samotným provozem budovy, ve které se škola nachází. K těmto výdajům můžeme zařadit vytápění, elektrické energie, vodné, stočné, úklid, odvoz odpadů, výdaje spojené s různými opravami apod.

4 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýza – jeden z velmi významných kroků, kterému by všechny organizace, společnosti a podniky měly věnovat velkou pozornost a především spoustu času. Tento soubor činností a aktivit, který je součástí finančního řízení, slouží k souhrnnému rozboru celkové finanční situace organizace. Jeho cílem je především zjistit, jak si na tom organizace stojí. Zda dosahuje zisku, kolik uspoří z poskytovaných příspěvků nebo jestli je schopna dostát všech svých závazků. Jaký má majetek a zdali ho skutečně využívá, odkud bere finanční prostředky, na co je poté používá a spoustu dalších skutečností, které hrají v průběhu jejího fungování důležitou roli. Je velmi podstatné odhalit každou nesrovnalost co nejdříve a v co nejkratším čase, protože by za nedlouho mohla mít velký dopad na dalším vývoji a fungování organizace.

4.1 Zdroje finanční analýzy

Abychom vůbec mohli zpracovat finanční analýzu, je důležité mít připravená vstupní data, tudíž veškeré podklady a materiály, které jsou pro její vytvoření potřebné. Jako nejčastější zdroj se pro získávání údajů používají účetní výkazy. Mezi základní dokumenty potřebné pro kvalitní zpracování finanční analýzy zahrnujeme rozvahu, výkaz zisků a ztrát a výkaz o tvorbě a použití peněžních prostředků. Výkazy spadají do dvou skupin.

4.1.1 Finanční výkazy

První z nich jsou výkazy finanční. Informace obsazené v těchto výkazech jsou považovány za externí, veřejně dostupné, protože jsou poskytovány především externím uživatelům. Díky nim je možné získat přehled, který se týká stavu, struktury majetku a hlavně zdrojů, pomocí níž byl pořízen. Dále tvorby a způsobu, jakým dochází k rozdělení výsledků hospodaření, a informace týkající se peněžních toků. Jelikož se jedná o informace přístupné celé veřejnosti, organizace jsou nuceny je zveřejňovat minimálně jednou za rok. (Růčková, 2011, s. 21)

4.1.2 Vnitropodnikové výkazy

Druhou skupinou výkazů tvoří výkazy vnitropodnikové. Tyto přehledy nemají právně vymezenou podobu. Jejich forma záleží pouze na společnosti a vychází z jejich potřeb. (Růčková, 2011, s. 21)

4.1.3 Rozvaha

Rozvaha je jedním z nejdůležitějších účetních výkazů, který je součástí účetní závěrky každé organizace a jehož forma je přesně vymezena Ministerstvem financí. Rozvaha se sestavuje vždy ke konkrétnímu datu a vyjadřuje přehled o veškerém majetku společnosti a zdrojích, ze kterých byl tento majetek pořízen. Skládá se z aktiv a pasiv, která se musí vždy rovnat, jinak dochází k porušení bilančního pravidla. (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 23)

4.1.3.1 Aktiva

Aktiva se dají u příspěvkové organizace rozdělit do dvou základních skupin. První z nich jsou stálá aktiva, která můžeme dále dělit na dlouhodobý majetek hmotný, nehmotný, finanční a dlouhodobé pohledávky. Tento majetek se nachází ve společnosti delší dobu než je jeden rok a postupně se opotřebovává ve formě odpisů. Druhým bodem jsou oběžná aktiva, která představují pro organizaci krátkodobou formu majetku. Ten se v ní nachází v různých podobách a neustále dochází ke změně jeho podoby. Součástí oběžných aktiv jsou zásoby, krátkodobé pohledávky (včetně dohadných položek a časového rozlišení) a krátkodobý finanční majetek. (Otrusínová, Kubičková, 2011, s. 89)

4.1.3.2 Pasiva

Pasiva vyjadřují finanční strukturu majetku, což znamená jeho veškeré zdroje financování. Skládají se ze dvou hlavních skupin. První tvoří vlastní kapitál, který se dále rozděluje na jmění a upravující položky, fondy a výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření vyjadřuje rozdíl mezi poskytnutými dotacemi, celkovými výnosy a náklady. Druhou položkou, kterou pasiva obsahují, jsou cizí zdroje. Můžeme mezi ně zařadit výdajové účty rozpočtového hospodaření. Další skupinou jsou rezervy, které lze popsat jako budoucí závazky. Poslední částí spadající do cizích zdrojů jsou dlouhodobé a krátkodobé závazky, ke kterým ještě náleží dohadné položky a časové rozlišení. (Otrusínová, Kubičková, 2011, s. 89)

4.1.4 Výkaz zisků a ztrát

Obecným důvodem zakládání společností bývá dosažení zisku a nárůstu jeho tržní hodnoty. V případě neziskových organizací je to především snaha o rozšíření svých činností. Výkaz zisků a ztrát, nazývaný také jako výsledovka, napomáhá ke sledování výsledku hospodaření. Jeho obsahem jsou výnosy a náklady, označované jako tokové

veličiny. Výnosem se rozumí vyjádření výsledků hospodaření podniku v peněžních jednotkách. Není nutné, aby proběhla jejich skutečná transakce peněz. Náklady vyjadřují spotřebu podniku také zobrazenou ve finančních částkách.

Výkaz zisků a ztrát je rozdělený do tří oblastí. První z nich je provozní, označovaná jako náklady z činnosti, která se týká hlavní činnosti organizace, pro kterou byla založena. Druhá finanční část obsahuje položky, které navazují na hospodaření s kapitálem podniku. Najdeme zde úroky, kurzové zisky/ztráty, náklady/výnosy na přecenění reálnou hodnotou či ostatní finanční náklady/výnosy. Co se týče posledního dílu výkazu, jedná se o oblast nákladů/výnosů na transfery, která se týká nákladů/výnosů ústředních a územních rozpočtů. Pokud sečteme veškeré výnosy společně s poskytnutými dotacemi a odečteme od nich celkové náklady, získáme VH před zdaněním. (Nováková, 2011, s. 144, 145)

4.1.5 Výkaz o použití a tvorbě peněžních prostředků

Základním cílem tvorby výkazu o použití a tvorbě peněžních prostředků, zkráceně řečeného cash flow, je odstranění nesouladu po obsahové, ale také po časové stránce mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy, ziskem a stavem veškerých peněžních prostředků. Celou podstatou tohoto výkazu je sledování změny a stavu peněžních prostředků takovým způsobem, aby byla zajištěna co nejlepší likvidita organizace. (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 47)

Výkaz je tvořen ze tří oblastí – oblast peněžních toků v provozní činnosti, z dlouhodobého majetku a z vlastního kapitálu, dlouhodobých pohledávek a závazků. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 125)

4.1.6 Přehled změn ve vlastním kapitálu

V průběhu účetního období může dojít ke změně velikosti majetku organizace, a tudíž změně jejího vlastního kapitálu. Přehled změn ve vlastním kapitálu slouží k vysvětlení veškerých rozdílů mezi počátečním a konečným stavem jednotlivých položek, ze kterých se vlastní kapitál skládá. (Fabozzi, Peterson, 2003, s. 143)

4.2 Analýza absolutních ukazatelů

Účelem analýzy absolutních ukazatelů je zhodnocení situace v organizaci po finanční stránce s pomocí údajů, které se nachází přímo v účetních výkazech. Obsahuje dvě formy analýzy – analýzu horizontální a vertikální.

4.2.1 Horizontální analýza

Metoda horizontální analýzy vyjadřuje, jakým způsobem došlo ke změně jednotlivých položek ve srovnání s předešlým obdobím. Důvodem, proč se analýza označuje za horizontální, je fakt, že jednotlivé změny jsou sledovány po řádcích, vodorovně. (Sedláček, 2011, s. 13)

4.2.2 Vertikální analýza

Naopak vertikální analýza popisuje jednotlivé části majetku a kapitálu, tedy celkovou strukturu veškerých aktiv a pasiv. Analýza je označena za vertikální, protože při procentním vyjádření jednotlivých složek dochází k postupu ze shora dolů, nikoliv po řádcích. Účelem této analýzy je podíl jednotlivých položek na celku, který se zvolí jako základ. Často se za základ volí tržby nebo celková aktiva. (Sedláček, 2011, s. 17)

4.3 Poměrové ukazatele finanční analýzy

Základním nástrojem, který se používá pro zpracování finanční analýzy, jsou poměrové ukazatele, k jejichž správnému využití je potřeba výkazů finančního účetnictví.

4.3.1 Ukazatel autarkie

Prvním ukazatelem, který je charakteristický pro municipální oblast, je autarkie. Tento ukazatel je velmi významný pro správné fungování organizace. Představuje míru, do jaké je organizace schopna pokrýt veškeré své náklady z hlavní činnosti pomocí získaných výnosů. Hodnota tohoto ukazatele by měla být vyšší než jedna. Jenom v takovém případě převyšují výnosy náklady a organizace může bez problému dále provozovat své činnosti.

Autarkie = výnosy z hlavní činnosti / náklady na hlavní činnost (Kraftová, 2002, s. 101)

4.3.2 Ukazatel financování

Finanční samostatnost vyjadřuje, do jaké míry je organizace sama schopna financovat všechny své potřeby pouze prostřednictvím využití vlastních zdrojů.

Finanční samostatnost = Vlastní kapitál / Celková pasiva

Účelem ukazatele věřitelského rizika je zhodnotit, do jaké míry se účastní cizí kapitál na celkových finančních zdrojích organizace.

Věřitelské riziko = Cizí kapitál / Celková pasiva

Míra zadluženosti vlastního kapitálu představuje poměr mezi využívanými cizími zdroji vůči vlastním při financování organizace.

Míra zadluženosti vlastního kapitálu = Cizí kapitál / Vlastní kapitál (Kraftová, 2002, s. 127, 128, 129)

4.3.3 Ukazatel rentability

Obecně se ukazatelem rentability měří jeho schopnost, jak dokáže zhodnotit vynaložené prostředky, které jsou vyjádřené v penězích. Avšak u příspěvkových organizací není produkce zisku z hlavní činnosti důvodem, proč vznikají, ale naopak snaha o vyrovnané hospodaření. Organizace však může produkovat zisk z vedlejší, tzv. ekonomické činnosti. Za tohoto předpokladu se snaží o jeho maximalizaci. Z tohoto důvodu je velmi vhodné používat ukazatel rentability pouze pro vedlejší činnosti.

Rentabilita = výstup / vložené prostředky (Otrusínová, Kubičková, 2011, s. 113)

4.3.4 Ukazatel nákladové rentability

Co se týče ukazatele nákladové rentability, jeho cílem je poměrování tzv. užitného efektu na jednotlivé vstupy. V tomto případě se jedná o náklady, které bylo potřeba na jeho produkci vynaložit. Jako užitný efekt může být použit zisk, popřípadě úspora. Také je možné využít určitým způsobem upravený výsledek hospodaření.

Rentabilita nákladů = hospodářský výsledek / náklady na činnost (Otrusínová, Kubičková, 2011, s. 113)

4.3.5 Ukazatel likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost organizace, díky které je způsobilá dostát všech svých krátkodobých závazků, k čemuž využívá aktiv, která lze nejlépe a především nejrychleji přeměnit na hotovost. Podle rozsahu prostředků, které je možné využívat pro úhradu dluhů, lze likviditu rozčlenit do tří stupňů – běžná, pohotová a hotovostní. (Fabozzi, Peterson, 2003, s. 729)

U příspěvkových organizací se nejčastěji využívají poslední dvě.

4.3.5.1 Pohotová likvidita

Druhým stupněm je likvidita pohotová. Jelikož nejde ve stejném časovém období přeměnit aktiva na peněžní prostředky, dochází při výpočtu k vyloučení nejméně likvidní položky,

kterou představují zásoby. Doporučená hodnota tohoto ukazatele bývá stanovována okolo hodnoty 1.

Pohotová likvidita = oběžný majetek + ostatní aktiva – zásoby / krátkodobé závazky
(Fabozzi, Peterson, 2003, s. 734)

4.3.5.2 Hotovostní likvidita

Poslední skupinou likvidity je likvidita hotovostní, též označovaná jako okamžitá. Tato likvidita bývá považována za nejpřesnější, protože při ní jsou na úhradu závazků používány nejlíkvídnější prostředky, které spadají do krátkodobého finančního majetku.

Hotovostní likvidita = krátkodobý finanční majetek / krátkodobé závazky

(Růčková, 2011, s. 49)

4.3.5.3 Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál představuje v organizaci rozdíl mezi celkovými oběžnými aktivy a celkovými krátkodobými závazky. (Sedláček, 2011, s. 32)

4.3.6 Ukazatel aktivity

Ukazatel aktivity se využívá v případech, kdy chce organizace zjistit, jakým způsobem nakládá s investovanými finančními prostředky a jestli efektivně hospodaří se svými aktivy. Nastávají situace, kdy má organizace aktiv více než je potřebné. V tomto případě dochází ke vzniku zbytečných nákladů, a tím ke snížení zisku. Organizace by se měla snažit o zajištění takového množství aktiv, které by jí zvyšovaly případné tržby a pomáhaly ke zlepšení celkové finanční situace. (Nývltová, Marinič, 2010, s. 167)

Ukazatel aktivity má dvě základní podoby. Tou první je rychlost obratu, která vyjadřuje, kolikrát se jistá položka majetku přemění na jinou formu majetku během určitého období, čímž bývá obvykle jeden rok. Také pomocí rychlosti obratu můžeme zjistit, kolikrát je hodnota výkonů organizace vyšší než jednotlivé položky aktiv. Další podobou je doba obratu, pomocí níž stanovujeme dobu, která je nezbytná pro vykonání jedné obrátky. Tato doba bývá vyjádřena v časových jednotkách, většinou se jedná o dny. (Zemánek, 2013, s. 52)

Mezi nejčastěji využívané ukazatele patří:

4.3.6.1 Obrat kapitálu

Cílem obratu kapitálu je znázornit velikost celkových zdrojů, které se obrátí ročně ve formě výnosů.

Obrat kapitálu = výnosy / pasiva (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 114)

4.3.6.2 Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek popisuje dobu, po kterou je majetek organizace vázán v podobě pohledávek. Ukazatel vyjadřuje, za jak dlouho by mělo dojít v průměru k jejich zaplacení.

Doba obratu pohledávek = pohledávky * 360 / výnosy (Zemánek, 2013, s. 53)

4.3.6.3 Doba obratu závazků

Tento ukazatel zobrazuje, jak rychle je organizace schopna splácet své závazky. Aby nedošlo k porušení finanční rovnováhy v organizaci, měla by nastat situace, kdy doba obratu závazků je delší než doba obratu pohledávek.

Doba obratu závazků = závazky * 360 / výnosy (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 105)

4.3.6.4 Doba obratu zásob

Ukazatel doby obratu zásob vyjadřuje, jak rychle dokáže organizace přeměnit zásoby na zboží a služby. Také se na tento ukazatel dá pohlížet jako na dobu, po kterou zůstávají zásoby v organizaci, než se změní na finanční prostředky.

Doba obratu zásob = zásoby * 360 / výnosy (Fabozzi, Peterson, 2003, s. 754)

4.3.6.5 Rychlost obratu zásob

Rychlost obratu zásob vymezuje množství, kolikrát v organizaci dojde k přeměně zásob, tedy k jejich koloběhu, během určitého období, kterým obvykle bývá jeden rok.

Rychlost obratu zásob = náklady / zásoby (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 115)

5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Úvod teoretické části bakalářské práce je zaměřen na objasnění existence neziskového sektoru. Důvodem, proč je tak důležitý, je jeho významná role při dosažení lidských potřeb. Dosud neexistuje jednotná definice, která by dokázala přesně popsat tento pojem. Bývají vysvětleny jako instituce, které mají povahu právnické osoby a jejichž cílem založení je jiný důvod, než je podnikání a s ním následné dosahování zisku. Do odvětví, ve kterých tyto organizace vykonávají své aktivity, spadá např. vzdělávání, kultura, zdravotnictví, veřejná správa a další. Neziskové organizace je možné členit podle několika různých hledisek, jako jsou princip a způsob financování, zakladatel, globální charakter a právně organizační norma.

Další část této kapitoly se týká příspěvkové organizace, jakožto složky neziskového sektoru. Organizace jsou dvojího typu. První skupinou tvoří státní PO, které jsou zakládány OSS. Druhou formou jsou PO územních samosprávných celků. Bakalářská práce je však zaměřena na druhou skupinu těchto PO, které jsou upraveny na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Druhá kapitola práce spočívá ve vymezení školy jako příspěvkové organizace. Školství a vzdělání představuje jednu z nejvýznamnějších oblastí, které spadají do veřejné správy. V této části je definováno samotné vzdělávání, normy, kterými je celá struktura školského systému řízena, stupně vzdělávací soustavy a kdo se podílí na vedení a řízení školství.

Aby mohla příspěvková organizace správně fungovat, je velmi podstatné mít dostatek finančních prostředků pro provoz svých činností. Téma třetí kapitoly je hospodaření PO a zdroje jejího financování. Můžeme mezi ně zařadit finance získané z vlastních činností – hlavní a doplňková. Dále získávání prostředků ze strany rozpočtu zřizovatele. Také je možné využít svých vlastních fondů, dotace plynoucí ze zahraničí či darů od fyzických nebo právnických osob. Konec kapitoly se zaměřuje na financování školských zařízení a na jejich výdaje spojené s provozem jejich činností.

Poslední kapitolou je finanční analýza, která zahrnuje soubor činností a aktivit, jejichž cílem je souhrnný rozbor organizace po finanční stránce, který by měl zajistit plynulý chod jejich veškerých aktivit. Jako zdroj pro vytvoření této analýzy slouží údaje obsažené ve finančních výkazech. Mezi základní metody finanční analýzy řadíme analýzu absolutních ukazatelů, která se dále dělí na horizontální a vertikální analýzu a poměrové ukazatele finanční analýzy, jako jsou ukazatel autarkie, financování, rentability, likvidity a aktivity.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PROFIL ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Následující kapitoly se zabývají analýzou finanční a hospodářské situace Základní školy Valtice jakožto příspěvkové organizace a možnými doporučeními, které by jí mohly pomoci ke zlepšení současného stavu.

6.1 Základní údaje

Základní škola Valtice, okres Břeclav byla zřízena ke dni 1. 1. 2000 jako příspěvková organizace města Valtice na základě zřizovací listiny vydané zastupitelstvem města.

Název školy: Základní škola Valtice, okres Břeclav

Typ organizace: příspěvková organizace

Adresa: nám. Svobody 38, 39, Valtice 691 42

IČO: 70281254

Statutární orgán: Mgr. Markéta Nedělová

Obr. 1 ZŠ Valtice (interní materiály ZŠ Valtice)

6.2 Představení základy školy

Základní škola je umístěna přímo v centru města Valtice, které se nachází na jihu Moravy a které spadá do Lednicko-valtického areálu zapsaného v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jedná se o školu úplnou, která je tvořena devíti postupnými ročníky a která se skládá ze dvou budov. První z nich tzv. historická budova pochází již z roku 1877 a dnes se v ní nachází sborovna s kanceláři, třídy I. stupně a 2 oddělení školní družiny. Druhá část školy byla dokončena v 70. letech minulého století. V této nové stavbě

jsou třídy 5. ročníků a II. stupně. Dále jsou zde odborné učebny, 3. oddělení školní družiny a školní klub.

V letech 2004 – 2008 proběhla na škole velká rekonstrukce, při níž došlo k rozsáhlým stavebním úpravám. Při těchto přestavbách byla vybudována nová moderní školní kuchyně společně s jídelnou. V půdní vestavbě vznikly další odborné učebny, jako učebna pro výtvarnou a hudební výchovu, počítačová učebna a cvičná kuchyňka. Školu lze pokládat za bezbariérovou, jelikož má k dispozici plošinu pro vozičkáře a schodolez.

6.3 Historie

První písemná zmínka o vývoji školství ve Valticích spadá již do roku 1338. Výuka po mnohá staletí probíhala v německém jazyce a spíše nahodile. Byl nedostatek kantorů, většina z nich nebyla dostatečně vzdělaná, a hlavně prostorů, ve kterých by samotné vyučování mohlo probíhat. Díky stoupajícímu počtu žáků, kteří sem přijížděli za vzděláním z okolních vesnic, město přistoupilo k návrhu výstavby školní budovy označované jako obecná, která byla otevřena 17. června 1877 s počtem 380 žáků. Dne 10. září 1919 došlo k připojení Valtic společně s okolím k českému státu. Ještě v témž roce se začalo s přípravami na vybudování menšinové české školy. V roce 1921 byla otevřena Státní měšťanská škola s ředitelem Antonínem Čechem, kde se již vyučovalo v československém jazyce. V době druhé světové války byly školy uzavřeny a k obnově jejich činnosti došlo až v květnu 1945. Roku 1953 došlo k reorganizaci školství, kdy byla sloučena obecní a měšťanská škola. V 70. letech nastala pro školu velká změna v podobě nové přístavby, čímž došlo ke zvýšení počtu učeben, různých pracoven a kabinetů. 1. 1. 2000 se zřizovatelem stalo město Valtice a škola získala právní subjektivitu. V roce 2007 oslavila 130. výročí založení, při němž byl vydán almanach znázorňující tento její celý rozvoj.

6.4 Činnost základní školy

Činností základní školy se rozumí hlavní důvod, proč dochází k jejímu založení. Můžeme ji rozdělit na hlavní a vedlejší neboli doplňkovou, která může být zřízena pouze za určitých okolností, a prostředky z ní získaných musí škola využít pro svůj další rozvoj.

6.4.1 Hlavní činnost

Hlavní činnost základní školy ve Valticích spočívá v poskytování základního vzdělání žákům a přípravě na jejich další budoucí studium a praxi. Škola si zakládá na hesle „Škola pro každého, škola pro všechny“. Snaží se být otevřena nejenom dětem a jejich rodičům, ale celé veřejnosti. Co se týče žáků, jejím hlavním cílem je úsilí o naplnění jejich základních potřeb. Snaží se o pozitivní rozvoj každého dítěte prostřednictvím jeho samostatné tvůrčí práce, myšlení a rozhodování, za které je nuceno samo nést jistou zodpovědnost. To vše v souladu s životními a mravními hodnotami, demokratickými a občanskými postoji, které jsou ve společnosti obecně uznávané. Kromě umožňování vzdělanosti spadá do hlavní činnosti školy také provozování školní jídelny a poskytování obědů svým žákům a zaměstnancům a snaha o zajištění výchovně vzdělávací a zájmové činnosti prostřednictvím školní družiny a klubu. Školní družina je zaměřena na výchovu dětí I. stupně v době mimo vyučování. Jejím cílem je zabezpečení zájmové činnosti dětí, odpočinkové relaxace popřípadě příprava pro další výuku. Školní klub se naopak orientuje již na žáky II. stupně a umožňuje jim zde trávit jejich volný čas. Mohou využít služeb počítačů, hrát stolní tenis, případně různé deskové hry nebo se dokonce zapojit do vydávání školního časopisu.

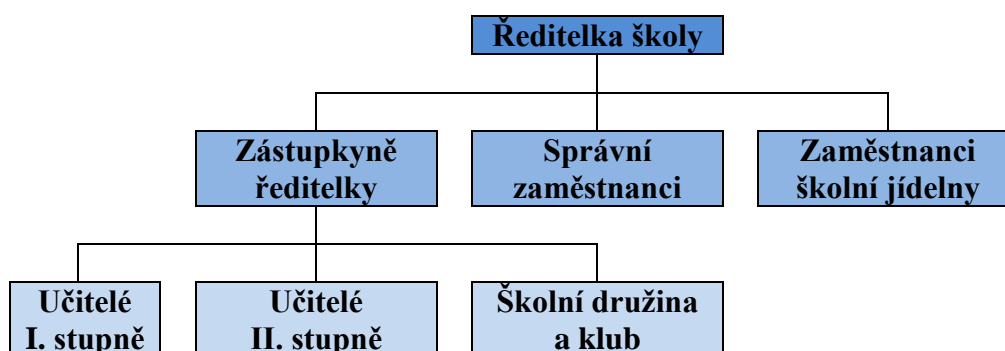
6.4.2 Doplnková činnost

Základní škola jakožto příspěvková organizace má také kromě hlavní činnosti zřízenou i činnost doplňkovou. Ve své vnitřní ekonomické směrnici vymezuje, že prostředky, které plynou z provozování této vedlejší činnosti, je nutné dále využít na zkvalitnění a zefektivnění činnosti hlavní. Dále že nesmí být vykonávána takovým způsobem, díky němuž by došlo k určitému omezení hlavní činnosti. Také není možné na její provoz využít finanční prostředky, které plynou ze státního rozpočtu.

Doplňková činnost je ve zřizovací listině základní školy vymezená jako působení hostinských aktivit. Jedná se o provozování školní jídelny, jejíž zisk plyne ze zhotovování obědů pro cizí strážníky. Dále se zabývá pronájemem školních prostorů, především školní tělocvičny a jídelny, které se využívají k mnoha různým účelům, mezi něž můžeme zařadit organizaci volnočasových aktivit, společenských událostí apod.

6.5 Organizační struktura

Následující obrázek nám zjednodušeně znázorňuje organizační strukturu Základní školy Valtice. V čele školy stojí ředitelka, která zaujímá vedoucí postavení a její zástupkyně. Další složkou jsou pedagogové, které dále můžeme rozdělit na učitele pro I. a II stupeň, a vychovatele působící ve školní družině a klubu. Mezi správní zaměstnance spadají ekonomka, hospodářka, sekretářka, školník a uklízečky. Poslední částí jsou pracovníci školní jídelny, ke kterým patří kuchařky a jejich vedoucí.

Obr. 2 Organizační struktura školy (vlastní zpracování)

V tabulce číslo 1 můžeme vidět vývoj počtu zaměstnanců v letech 2010 – 2014. Hodnoty se během těchto roků od sebe nějak neliší, pohybují se průměrně okolo 36 pracovníků.

Tab. 1 Vývoj počtu zaměstnanců (výroční zpráva 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Učitelé	21	21	20	20	20
Vychovatelé	4	4	4	4	4
Asistenti	0	0	0	2	2
Správní zaměstnanci	11	11	11	11	11
Celkem	36	36	35	37	37

Vedení základní školy se snaží o silnou motivaci svých pracovníků. Podporuje je v dalším vzdělávání a možnosti rozšíření jejich kvalifikace. Usiluje o to, aby na pracovišti byly vytvořeny pozitivní vztahy, které vedou k příjemné a přátelské atmosféře. Čím lepší pracovní prostředí je, tím méně dochází k situacím, kdy by zaměstnanci vykonávali svou práci s nechutí.

6.6 Žáci

V současnosti má škola okolo 300 žáků. V následující tabulce můžeme vidět vývoj počtu studentů v letech 2010 – 2014. Jak si můžeme všimnout, od roku 2010 docházelo k jistému nárůstu v počtu žáků, avšak v roce loňském počet žáků klesl.

Tab. 2 Vývoj počtu žáků (výroční zpráva 2010 – 2014, vlastní zpracování)

2010	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků ve třídě
1. stupeň	8	5	158	19,75
2. stupeň	5	4	106	21,20
Celkem	13	9	264	20,30
2011	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků ve třídě
1. stupeň	9	5	166	18,44
2. stupeň	5	4	102	22,40
Celkem	14	9	268	19,14
2012	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků ve třídě
1. stupeň	8	5	157	19,60
2. stupeň	5	4	114	22,80
Celkem	13	9	271	21,00
2013	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků ve třídě
1. stupeň	8	5	158	19,75
2. stupeň	6	4	120	20,00
Celkem	14	9	278	19,90
2014	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků ve třídě
1. stupeň	7	5	150	21,43
2. stupeň	7	4	121	17,29
Celkem	14	9	271	19,36

7 FINANČNÍ ANALÝZA

Cílem zpracované zjednodušené finanční analýzy je souhrnný rozbor finanční situace příspěvkové organizace během let 2010 – 2014. Záměrem je také zjistit pomocí různých poměrových ukazatelů, jak si na tom organizace stojí a kde popřípadě dochází k určitým nedostatkům, které by v jejím dalším fungování mohly znamenat velké problémy.

7.1 Analýza absolutních ukazatelů

Díky analýze absolutních ukazatelů je možné zhodnotit situaci v příspěvkové organizaci jako celku. Zjistit, s jakým majetkem hospodaří, jaký je poměr jeho jednotlivých složek a především jakým způsobem je tento majetek financován. Pro zpracování této analýzy byly využity údaje z účetních výkazů – rozvaha, výkaz zisků a ztrát za roky 2010 – 2014.

7.1.1 Analýza majetkové struktury

Z hlediska majetkové struktury základní školy je z informací obsažených v rozvaze patrné, že se na aktivech příspěvkové organizace podílí pouze oběžná aktiva. Neznamená to však, že by škola neměla žádný majetek. Situace je trochu složitější. Velká část majetku, se kterým škola hospodaří, je vedena na podrozvahových účtech, jelikož dochází k jeho evidenci u samotného zřizovatele, kterým je město Valtice. Je tomu tak i v případě budovy, ve které se škola nachází a kterou má pouze v pronájmu. Zbylá část, především se jedná o drobný dlouhodobý majetek, je již při nákupu odepsaná v plné výši. Nastává tedy situace, kdy hodnota tohoto majetku v rozvaze má nulovou hodnotu. Pokud bychom se chtěli zaměřit na tyto částky před samotným odepsáním, hodnota majetku se ve sledovaných letech zvyšuje v průměru o 12 %, v roce 2014 dosáhla skoro 5,4 milionů Kč. Z tabulky je patrné, že největší hodnotu na oběžném majetku tvoří krátkodobý finanční majetek, konkrétně peníze uložené na bankovním účtu. Ve všech sledovaných letech se jedná o částku, která je vyšší než 70 % celkové hodnoty, v roce 2014 dokonce dosáhla více než 89 %. Během let 2011 – 2013 můžeme zaznamenat určitý pokles těchto finančních prostředků. Další významnou položkou, která se podílí na aktivech, jsou krátkodobé pohledávky, které dosahují přibližně 20 %, a od roku 2011 docházelo k jejich nepatrnému nárůstu, avšak v roce 2014 tyto hodnoty poklesly o více než 80 %. Poslední částí oběžných aktiv jsou zásoby, které představují zhruba 5 % a zahrnují především materiál na skladě.

Tab. 3 Vertikální analýza majetkové struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100%
Stálá aktiva	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DNM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DHM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DFM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Oběžná aktiva	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Zásoby	5,05%	5,02%	5,02%	5,47%	6,09%
Krátkodobé pohledávky	22,52%	15,01%	19,51%	21,43%	4,64%
KFM	72,44%	79,97%	75,47%	73,10%	89,27%

Tab. 4 Horizontální analýza majetkové struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
AKTIVA	7,03%	19,61%	-3,18%	1,16%	-11,54%
Stálá aktiva	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DNM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DHM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DFM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Oběžná aktiva	7,03%	19,61%	-3,18%	1,16%	-11,54%
Zásoby	-20,67%	19,00%	-3,17%	10,21%	-1,56%
Krátkodobé pohledávky	7,41%	-20,27%	25,88%	11,10%	-80,84%
KFM	9,58%	32,05%	-8,63%	-2,01%	8,02%

7.1.2 Analýza finanční struktury

Co se týče finanční struktury příspěvkové organizace, je zde vidět patrný nesoulad mezi použitím vlastních a cizích zdrojů. Důvodem převládající hodnoty cizích zdrojů je absence položky jmění účetní jednotky z důvodu evidence majetku u zřizovatele školy.

V pasivech PO tedy převažují cizí zdroje, které se na celkových pasivech podílejí přibližně 80 %. Tato částka je tvořena především krátkodobými závazky, do nichž spadají dluhy vůči zaměstnancům, institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Velkou měrou se na těchto závazcích podílejí i dohadné účty pasivní. Největší nárůst cizích zdrojů byl zaznamenán v roce 2011. Zvýšení potřeby cizích zdrojů oproti předchozímu roku činilo přibližně 400 000 Kč.

Další složkou, kterou jsou tvořena pasiva organizace, je přibližně 20 % vlastního kapitálu. Od roku 2011 však dochází k jeho poklesu. V roce 2012 došlo ke snížení hodnoty fondu účetní jednotky o více než 20 % a v roce 2013 organizace zaznamenala značné snížení

u položky výsledku hospodaření, který poklesl o 80 %. V roce 2014 obě se obě tyto hodnoty zvýšily. Výsledek hospodaření vzrostl o více než 44 % oproti předchozímu roku.

Tab. 5 Vertikální analýza finanční struktury (rozvaha 2010 - 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Vlastní kapitál	23,34%	23,32%	21,75%	20,09%	24,43%
Fondy účetní jednoty	60,47%	84,70%	72,68%	94,33%	92,37%
VH účetního období	39,53%	15,30%	27,32%	5,67%	7,63%
Cizí zdroje	76,66%	76,68%	78,25%	79,91%	75,57%
Závazky	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
-Dlouhodobé závazky	0,00%	0,00%	15,34%	0,00%	0,00%
-Krátkodobé závazky	100,00%	100,00%	84,66%	100,00%	100,00%

Tab. 6 Horizontální analýza finanční struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
PASIVA	7,03%	19,61%	-3,18%	1,16%	-11,54%
Vlastní kapitál	48,14%	19,50%	-9,70%	-6,56%	7,55%
Fondy účetní jednoty	-9,25%	67,38%	-22,51%	21,28%	5,31%
VH účetního období	4464,96%	-53,75%	61,28%	-80,61%	44,82%
Cizí zdroje	-1,31%	19,64%	-1,20%	3,31%	-16,35%
Závazky	-1,31%	19,64%	-1,20%	3,31%	-16,35%
-Dlouhodobé závazky	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
-Krátkodobé závazky	-1,31%	19,64%	-16,36%	22,03%	-16,35%

7.1.3 Analýza nákladů – hlavní činnost

Vývoj celkových nákladů organizace, které vznikly díky hlavní činnosti, má od roku 2011 rostoucí charakter. Největší zastoupení připadá na položku mzdových nákladů, jejichž hodnoty se ve sledovaných letech pohybují okolo 50 % a během let 2010 – 2013 rostly. Tento stav je dán především potřebou pedagogických pracovníků, aby základní škola byla schopna zajistit hlavní poslání, pro které byla založena. Výše položky mezd závisí na schváleném rozpočtu, který se odvíjí od počtu žáků v daném školním roce. Další významnou složkou nákladů je zákonné sociální pojištění, které souvisí s potřebou mzdových nákladů. Také výkonová spotřeba představuje podstatnou část nákladů. Podíl spotřeby materiálu se pohyboval v analyzovaných letech okolo 15 %. Tato položka nákladů obsahuje kromě různých kancelářských potřeb, drobného materiálu, hlavně potraviny, které se využívají pro hlavní činnost školní jídelny. Co se týče spotřeby energie,

do které spadá plyn, elektrická energie a voda, dochází zde každým rokem k jistému zvyšování především díky jejich rostoucím cenám. V roce 2011 se hodnoty této položky oproti předchozímu roku zvýšily o více než 15 %. Pouze v posledním sledovaném roce došlo k jejich poklesu zhruba o 16 %. Poslední významnější položkou nákladů jsou ostatní služby, jejichž hodnoty se pohybují okolo 5 - 6 %. Spadají sem např. různé revize, poplatky za telefonní služby, zpracování mezd, odvoz TKO a další. Nejvíce tato položka vzrostla v roce 2010. Změna oproti předchozímu roku činila více než 70 %. Za zmínku také stojí zvýšení položky opravy a udržování v roce 2014 o více než 100 %. V tomto roce došlo k výměně havarijní elektroinstalace ve školním klubu, sanitárního zařízení a opravě vodoinstalace a kanalizace.

Tab. 7 Vertikální analýza nákladů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Spotřeba materiálu	15,31%	15,39%	12,47%	13,95%	14,50%
Spotřeba energie	6,91%	7,74%	8,38%	8,36%	6,84%
Opravy a udržování	4,61%	3,84%	3,01%	2,93%	5,87%
Cestovné	0,21%	0,19%	0,18%	0,12%	0,19%
Ostatní služby	5,63%	5,93%	4,21%	5,02%	3,82%
Mzdové náklady	49,48%	49,71%	50,66%	49,67%	48,74%
Zákonné sociální pojištění	16,67%	16,70%	16,63%	16,45%	16,38%
Zákonné sociální náklady	0,98%	0,49%	0,49%	0,48%	0,48%
NÁKLADY	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tab. 8 Horizontální analýza nákladů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Spotřeba materiálu	-14,48%	3,37%	-18,74%	16,15%	5,56%
Spotřeba energie	-9,31%	15,20%	8,51%	3,55%	-16,82%
Opravy a udržování	15,67%	-14,36%	-21,39%	0,97%	103,95%
Cestovné	-13,80%	-8,71%	-2,62%	-32,31%	61,56%
Ostatní služby	70,12%	8,32%	-28,90%	23,95%	-22,70%
Mzdové náklady	-5,44%	3,27%	2,21%	1,76%	-0,27%
Zákonné sociální pojištění	-2,19%	2,97%	-0,12%	2,66%	1,21%
Zákonné sociální náklady	-5,76%	-48,32%	-0,02%	2,76%	1,07%
NÁKLADY	-3,34%	2,79%	0,30%	3,80%	1,62%

7.1.4 Analýza výnosů – hlavní činnost

Z následující tabulky je zřejmé, že od roku 2011 dochází k nepatrnému růstu celkových výnosů. Největší procentuální podíl na výnosech základní školy tvoří výnosy z transferů, které obsahují přijaté dotace. Představují skoro 90 % celkových výnosů. Na této

skutečnosti však není nic neobvyklého, jelikož se jedná o příspěvkovou organizaci, která pro svůj výkon využívá především finanční prostředky ve formě příspěvků a dotací od svého zřizovatele a prostřednictvím MŠMT ze státního rozpočtu. Další významnou položkou, podílející se na výnosech příspěvkové organizace jsou tržby z prodeje služeb základní školy, které zahrnují příjmy za stravné od zaměstnanců a žáků základní školy a také za provoz školní družiny a organizace různých zájmových kroužků.

Tab. 9 Vertikální analýza výnosů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Tržby z prodeje služeb	10,29%	9,16%	11,17%	9,57%	11,71%
Čerpání fondů	0,36%	1,12%	0,44%	0,81%	0,18%
Ostatní výnosy z činnosti	0,52%	0,12%	0,17%	0,19%	0,17%
Úroky	0,08%	0,09%	0,08%	0,04%	0,02%
Výnosy z transferů	88,76%	89,51%	88,14%	89,39%	87,92%
VÝNOSY	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tab. 10 Horizontální analýza výnosů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Tržby z prodeje služeb	16,75%	-8,55%	22,24%	-11,11%	24,05%
Čerpání fondů	-66,34%	218,50%	-60,48%	91,00%	-77,50%
Ostatní výnosy z činnosti	12,18%	-76,43%	41,26%	17,82%	-9,15%
Úroky	-51,64%	25,16%	-16,66%	-48,34%	-57,17%
Výnosy z transferů	-4,28%	3,54%	-1,31%	5,20%	-0,20%
VÝNOSY	-3,13%	2,68%	0,22%	3,74%	1,46%

7.1.5 Vývoj výsledku hospodaření

Tabulka č. 11 vyobrazuje vývoj výsledku hospodaření v analyzovaných letech. Pokud vezmeme v úvahu pouze výsledek hospodaření z hlavní činnosti, vidíme, že jeho hodnoty klesají a od roku 2013 dokonce dosahují záporných čísel. Výnosy společně s obdrženými dotacemi nebyly schopny pokrýt náklady z činnosti organizace. V případě, kdy pohlížíme na výsledek jako celkový a započítáme i vedlejší činnost, hodnoty jsou ve všech letech kladné a situaci v organizaci můžeme považovat jako pozitivní.

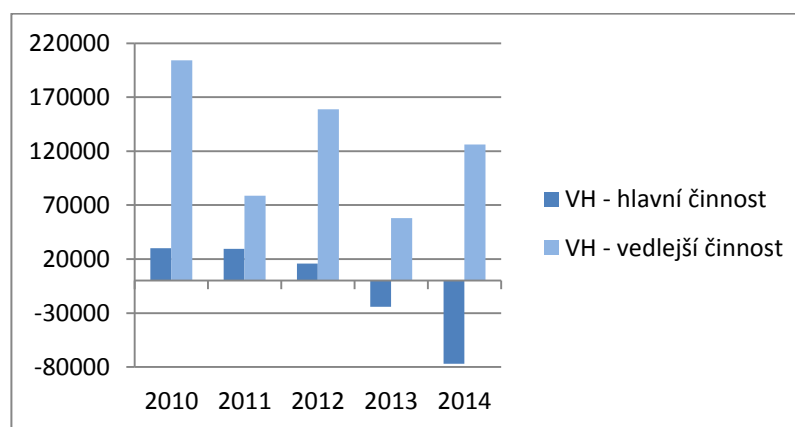
Co se týče dalšího použití výsledku hospodaření, dochází k převodu této celé částky do rezervního fondu. Pouze v roce 2011 nastala situace, kdy byl vytvořen fond odměn a část VH z roku 2010 byla přemístěna tam.

Tab. 11 Vývoj výsledku hospodaření (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
VH – hlavní činnost	30 000	29 383	15 777	-24 056	-77 000
VH – vedlejší činnost	204 000	78 832	158 750	57 891	126 000
Celkem	234 000	108 215	174 527	33 835	49 000

Graf 1 Vývoj výsledku hospodaření v letech 2010 – 2014

(VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

7.2 Poměrové ukazatele finanční analýzy

Kapitola analýzy poměrových ukazatelů je zaměřena na analýzu autarkie, rentability, financování, likvidity a aktivity organizace. Význam těchto ukazatelů spočívá v určení aktuální finanční situace na základní škole. Slouží také jako nástroj používaný v situacích určení budoucího fungování a rozvoje příspěvkové organizace, případně ho lze využít pro přesnější sestavení plánu finančních prostředků potřebných pro další účetní období.

7.2.1 Ukazatel autarkie

Ukazatel autarkie představuje míru, do jaké je organizace sama schopna financovat svou činnost. Kraftová (2002, s. 101) ve své publikaci s názvem Finanční analýza municipální firmy uvádí, že by se její hodnoty měly pohybovat alespoň okolo 1. Jak si můžeme z tabulky číslo 12 všimnout, hodnoty tohoto ukazatele dosahují ve sledovaných letech přibližně 11 %, což je opravdu velmi málo. Organizace nedokáže pouze s pomocí svých vyprodukovaných výnosů z hlavní činnosti pokrýt veškeré náklady, které plynou z jejího výkonu a je tedy nucena pro provoz svých aktivit využívat dalších finančních prostředků, zejména příspěvky ze státního rozpočtu a svého zřizovatele.

Tab. 12 Ukazatel autarkie (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z hlavní činnosti	1 885 000	1 875 722	2 047 387	1 906 592	2 205 000
Náklady z hlavní činnosti	16 825 000	17 350 058	17 363 004	18 052 229	18 367 000
Autarkie	11,20%	10,81%	11,79%	10,56%	12,01%

7.2.2 Ukazatel rentability

Ukazatel rentability neboli výnosnosti se používá u neziskových organizací pouze v případě vedlejší tzv. doplňkové činnosti, jejímž primárním cílem je především produkce zisku a také podpora hlavní činnosti. Ve všech sledovaných letech hodnoty tohoto ukazatele dosahují kladných čísel, avšak na druhou stranu velmi nízkých. Pohybují se v rozmezí okolo 0,4–1,4 %, což je opravdu málo. Cílem příspěvkové organizace by měla být snaha o dosažení maximalizace tohoto zisku. Více finančních prostředků pro organizaci znamená možnost se více rozvíjet a efektivněji naplňovat cíle, ke kterým byla zřízena.

Tab. 13 Ukazatel rentability (VZZ 2010 - 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
VH	204 000	78 832	158 750	57 891	126 000
Vynaložené prostředky	14 990 000	15 520 772	15 317 834	16 114 575	16 082 000
Rentabilita	1,36 %	0,51 %	1,04 %	0,36 %	0,78%

7.2.3 Ukazatel nákladové rentability

Tabulka nákladové rentability nám popisuje, kolik % zisku připadá na 1 Kč nákladů, které byla organizace nucena vynaložit na svůj provoz a které souvisejí s jejím výkonem veškerých činností. V našem případě se jedná o opravdu zanedbatelnou částku. Hodnoty se pohybují okolo 0,15 % a od roku 2013 dosahují dokonce záporných hodnot. Organizace by se měla naopak snažit tyto čísla zvyšovat. Měla by usilovat o snížení nákladů a uspořeni více finančních prostředků, které by mohla využít za jiným mnohem efektivnějším účelem a naopak o docílení získání vyššího výsledku hospodaření.

Tab. 14 Ukazatel nákladové rentability (VZZ 2010 - 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
VH	30 000	29 383	15 777	-24 056	-77 000
Náklady na činnost	16 825 000	17 350 058	17 363 004	18 052 229	18 367 000
Nákladová rentabilita	0,18%	0,17%	0,09%	-0,13%	-0,42%

7.2.4 Ukazatel financování

Následující tabulka číslo 15 znázorňuje způsob, jakým dochází u základní školy k financování a jaké zdroje pro výkon svých aktivit využívá. Co se týče finanční samostatnosti, hodnoty se pohybují přibližně okolo 20 %. V analyzovaných letech si můžeme však všimnout jejich jistého poklesu. Důvodem jsou střídající se změny v položkách fondů účetní jednotky a VH účetního období a také absence již zmíněného jmění účetní jednotky. Naopak dochází k využívání cizích zdrojů, jejichž počet každým rokem roste. V roce 2013 hodnota věřitelského rizika dosáhla skoro 80 %. Míra zadluženosti vyjadřuje míru, kolikrát převyšují cizí zdroje vlastní kapitál. V analyzovaných letech docházelo ke zvyšování této hodnoty, kdy v roce 2013 dosáhla skoro čísla 4, avšak v následujícím roce klesla na 3. Tento stav byl způsoben díky poklesu hodnoty krátkodobých závazků oproti předchozímu roku zejména u položky dohadných účtů pasivních, což lze hodnotit pozitivně.

Tab. 15 Ukazatel financování (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Finanční samostatnost	23,34 %	23,32 %	21,75 %	20,09 %	24,43%
Věřitelské riziko	76,66 %	76,68 %	78,25 %	79,91 %	75,57%
Míra zadluženosti VK	3,28	3,29	3,60	3,98	3,09

7.2.5 Ukazatel likvidity

Likvidita pro organizaci znamená způsobilost dostát všech svých závazků. Příspěvková organizace by měla být schopná uhrazovat veškeré své dluhy včas.

7.2.5.1 Pohotová likvidita

Hodnoty pohotové likvidity by se podle odborníků měly pohybovat okolo 1 – 1,5 a značí, do jaké míry dochází k vyrovnanosti mezi krátkodobými pohledávkami a závazky. Z tabulky je zřetelné, že výsledky přímo spadají do tohoto rozmezí a nedochází zde k příliš výrazným výkyvům, které by značily neefektivní vázání finančních prostředků v penězích a pohledávkách.

Tab. 16 Pohotová likvidita (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Oběžná aktiva	2 536 000	3 033 291	2 936 875	2 970 997	2 628 000
Zásoby	128 000	152 314	147 479	162 533	160 000
Krátkodobé závazky	1 944 000	2 325 873	1 945 472	2 374 052	1 986 000
Pohotová likvidita	1,24	1,24	1,43	1,18	1,24

7.2.5.2 Hotovostní likvidita

Doporučená hodnota, ve které by se měla pohybovat hotovostní likvidita, se stanovuje okolo čísla 0,2 – 0,5. V případě příspěvkových organizací bývají tato čísla o něco vyšší. Není tomu ani jinak v případě Základní školy Valtice. Ve sledovaných letech dosahují hodnoty likvidity okolo 0,9 – 1,1. Nedochozí zde tedy k příliš velkému neefektivnímu hospodaření s finančním majetkem. Tento fakt bývá často způsoben tím, že základní škola má přesně vymezený účel, na který se mohou tyto prostředky použít, proto vyšší čísla tohoto ukazatele neznamenají zásadní problém.

Tab. 17 Hotovostní likvidita (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Krátkodobý finanční majetek	1 837 000	2 425 725	2 216 316	2 171 785	2 346 000
Krátkodobé závazky	1 944 000	2 325 873	1 945 472	2 374 052	1 986 000
Hotovostní likvidita	0,94	1,04	1,14	0,91	1,18

7.2.5.3 Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál vyjadřuje prostředky, které organizace vlastní po odečtení krátkodobých závazků. V případě základní školy hodnota tohoto ukazatele nejdříve stoupá, v roce 2013 je vidět zřetelný pokles. Pokles v tomto roce byl způsoben značným zvýšením krátkodobých závazků, zejména v oblasti závazků vůči zaměstnancům a následnými odvody sociální a zdravotního pojištění a položce dodavatelů, která vzrostla téměř o 100 %. V roce 2014 byl zaznamenán opět růst tohoto ukazatele.

Tab. 18 Čistý pracovní kapitál (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Oběžná aktiva	2 536 000	3 033 291	2 936 875	2 970 997	2 628 000
Krátkodobé závazky	1 944 000	2 325 873	1 945 472	2 374 052	1 986 000
Čistý pracovní kapitál	592 000	707 418	991 403	596 945	642 000

7.2.6 Ukazatel aktivity

7.2.6.1 Obrat kapitálu

Následující tabulka nám popisuje, kolikrát za rok se vrátí kapitál, který organizace vložila do svých činností, prostřednictvím výnosů. Nejvyšší hodnoty dosáhl tento ukazatel v roce 2014.

Tab. 19 Obrat kapitálu (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy	16 880 000	17 340 264	17 378 781	18 028 202	18 291 000
Pasiva	2 536 000	3 033 291	2 936 875	2 970 998	2 628 000
Obrat kapitálu	6,66	5,72	5,92	6,07	6,96

7.2.6.2 Doba obratu pohledávek

Co se týče doby obratu pohledávek, která značí dobu, za kterou dojde k přeměně pohledávek v peněžní prostředky. Dá se konstatovat, že hodnoty jsou ve sledovaných letech vyrovnané a pohybují se průměrně okolo 11 dní. Jak vidíme v tabulce, od roku 2011 hodnoty lehce rostou, avšak v roce 2014 dochází k jejich zřetelnému poklesu na pouhé dva dny. Ve svém fungování by si organizace měla dávat pozor, aby tyto hodnoty byly nízké a nedocházelo v budoucnu k situaci, kdy bude mít nedostatek finančních prostředků z důvodu jejich vázanosti ve formě pohledávek.

Tab. 20 Doba obratu pohledávek (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Krátkodobé pohledávky	571 000	455 252	573 080	636 679	122 000
Výnosy	16 880 000	17 340 264	17 378 781	18 028 202	18 291 000
Doba obratu pohl.	12,17	9,45	11,87	12,71	2,4

7.2.6.3 Doba obratu závazků

S ukazatelem doby obratu pohledávek souvisí doba obratu závazků, která dosahuje ve sledovaných letech přibližně 48 dní. Od roku 2011 můžeme zaznamenat určitý pokles, který je nejpatrnější v roce 2014, kdy se počet dnů snížil o 8.

Tab. 21 Doba obratu závazků (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Krátkodobé závazky	1 944 000	2 325 873	1 945 472	2 374 052	1 986 000
Dlouhodobé závazky	0	0	352 575	0	0
Výnosy	16 880 000	17 340 264	17 378 781	18 028 202	18 291 000
Doba obratu závazků	41,44	48,29	47,60	47,41	39,09

7.2.6.4 Podíl doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků

Pokud porovnáme dobu obratu pohledávek a závazků, nastává situace, kdy organizace dostává dříve zaplacené pohledávky, než splácí své závazky. Proto ukazatel podílu doby obratu dosahuje hodnot menších než 1. V roce 2014 dosahuje opravdu nízkých hodnot blížících se k nule. Tento stav je pro ni optimální, opačný případ by pro ni mohl znamenat v budoucnosti značné problémy díky nedostatku finančních prostředků, které by musela čerpat z jiných oblastí.

Tab. 22 Podíl doby obratu pohledávek a závazků (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Doba obratu pohledávek	12,72	9,45	11,87	12,71	2,4
Doba obratu závazků	41,44	48,29	47,6	47,41	39,09
Podíl dob obratu	0,31	0,20	0,25	0,27	0,06

7.2.6.5 Doba obratu zásob

Z následující tabulky číslo 23 je patrné, že hodnota ukazatele doby obratu zásob se pohybuje okolo 3 dní. Tento fakt vyjadřuje dobu, při níž dochází k přeměně zásob organizace na konkrétní zboží, popřípadě služby. V případě základní školy v položce zásoby převažuje materiál na skladě, který je tvořen zejména potravinami a využívá se pro vaření obědů nejenom pro zaměstnance školy a žáky, ale také pro cizí strávníky.

Tab. 23 Doba obratu zásob (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Zásoby	128 000	152 314	147 479	162 533	160 000
Výnosy	16 880 000	17 340 264	17 378 781	18 028 202	18 291 000
Doba obratu zásob	2,73	3,16	3,06	3,25	3,15

7.2.6.6 Rychlost obratu zásob

Ukazatel rychlosti obratu zásob vypovídá o tom, kolikrát náklady organizace převyšují zásoby. Z tabulky je patrné, že ve sledovaných letech se zásoby obrátily v nákladech průměrně 115krát do roka. Tyto vysoké hodnoty nepředstavují pro základní školu nic neobvyklého. Co se týče zásob, ty obsahují pouze položku materiál na skladě, která je složena např. z kancelářských potřeb, pracovních oděvů, čisticích prostředků a zejména potravin potřebných pro výkon školní jídelny. To je důvodem, proč nedochází k dlouhodobějšímu uchování zásob, ale naopak k jejich neustálému koloběhu.

Tab. 24 Rychlost obrátu zásob (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady	16 804 000	17 272 161	17 323 693	17 982 557	18 273 000
Zásoby	128 000	152 314	147 479	162 533	160 000
Rychlost obrátu zásob	131,28	113,40	117,47	110,64	114,21

8 HOSPODAŘENÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Základní škola Valtice hospodaří podle Školského zákona s finančními prostředky, které získává formou dotací a příspěvků z rozpočtu svého zřizovatele a ze státního rozpočtu MŠMT. Dále pro své fungování využívá prostředky získané hlavní a doplňkovou činností, z fondu rezerv a také prostřednictvím darů od sponzorů, kterými jsou jak fyzické, tak právnické osoby.

Tvorba rozpočtu a jeho výše je ovlivněna počtem žáků daného aktuálního školního roku a také je formován zejména na základě výdajů minulého období. Cílem příspěvkové organizace je hospodařit prostřednictvím vyrovnaného výsledku hospodaření, při němž dochází k vyváženým hodnotám nákladů a výnosů.

8.1 Čerpání prostředků z dotací

Základní škola by bez těchto prostředků nemohla fungovat, protože by nebyla schopna v žádném případě sama financovat provoz veškerých svých činností. Tyto příspěvky formou dotací jsou pro ni velmi důležité. Díky nim je schopna poskytovat veškeré služby a vykonávat činnosti, pro jejichž účely byla založena.

8.1.1 Příjmy

8.1.1.1 Zřizovatel

Z rozpočtu zřizovatele získává základní škola měsíční příspěvky, které slouží především na provoz budovy, ve které se nachází. Následující tabulka ukazuje, kolik činila hodnota těchto dotací ve sledovaných letech 2010 – 2014. Vidíme, že jejich hodnota se od roku 2010 do 2012 snižovala a od roku 2013 naopak dochází k určitému zvýšení.

Tab. 25 Příjmy zřizovatel (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Provozní prostředky	3 637 395	3 463 500	3 329 428	3 709 000	3 800 000

8.1.1.2 Státní rozpočet

Základní škola Valtice je z největší části financována prostřednictvím Ministerstva školství a tělovýchovy ze státního rozpočtu.

Následující tabulka představuje rozložení oblastní, na které organizace získává od státu finanční prostředky. Jak vidíme, ve sledovaných letech dochází k růstu této dotace. Prvním a nejvýznamnějším odvětvím, které je financováno díky státnímu rozpočtu, jsou platy zaměstnanců. Od roku 2011 dochází k nárůstu financí určených právě na tyto mzdy. Zaměstnanci, konkrétně pedagogové jsou v uskutečňování aktivit základní školy tou nejdůležitější složkou, bez kterých by nebylo možné dále tuto činnost vykonávat. Dále se velké množství dotace spotřebovává na odvody, které zahrnují sociální a zdravotní pojištění a zákonné sociální náklady (FKSP). I tady vidíme od roku 2011 jistý nárůst příjedu. Stát poskytuje základní škole peníze také na ostatní neinvestiční výdaje, ke kterým patří zejména pořizování pracovních potřeb, učebnic a pomůcek, které jsou nezbytné pro náležitý průběh výuky. V letech 2010 – 2012 prostředky na tuto oblast klesaly, avšak v roce 2013, škola obdržela více než jednou tolik financí oproti předchozímu roku. Důvodem byla především zvýšená potřeba na zakoupení nových učebnic a pomůcek do výuky. V tabulce vidíme také položku ostatní, která zahrnuje prostředky, které jsou účelově vázány. V roce 2010 základní škola obdržela 20 000 Kč na vybavení tříd prvních ročníků a 44 000 Kč na mzdu asistenta pedagoga. O rok později se účelová dotace týkala také těchto dvou oblastí a více než 300 000 Kč šlo na posílení platové úrovně pedagogů s vysokoškolským vzděláním. V roce 2014 škola obdržela 3 účelové dotace, které se vztahovaly na podporu výuky dalšího cizího jazyku a zvýšení platů a zákonných odvodů pracovníků.

Tab. 26 Příjmy státní rozpočet (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Platy	8 095 000	7 983 000	8 403 500	8 669 000	8 716 000
OOPP	74 000	35 000	36 000	44 000	68 000
Odstupné	0	0	24 000	0	0
Odvody a FKSP	2 942 000	2 806 000	2 945 800	3 044 000	3 075 000
ONIV	178 000	172 000	131 000	296 000	305 000
Ostatní	64 000	389 200	0	0	118 445
Přímé náklady celkem	11 353 000	11 385 200	11 540 300	12 053 000	12 282 445

Tabulka číslo 27 znázorňuje celkové příjmy, které základní škola obdržela od svého zřizovatele a ze státního rozpočtu a s pomocí nichž hospodařila v letech 2010 – 2014. Vidíme, že hodnota této dotace se od roku 2011 zvyšuje a v roce 2013 se oproti předchozímu roku zvýšila téměř o jeden milion Kč.

Tab. 27 Celkové přidělené dotace (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Přidělené dotace celkem	14 990 395	14 848 700	14 869 728	15 762 000	16 082 445

8.1.2 Výdaje

Následující tabulka ukazuje, kolik prostředků získaných formou dotace ze státního rozpočtu bylo ve sledovaných letech 2010 – 2014 vyčerpáno. Jak si můžeme všimnout, u položky mzdy a osobní ochranné pracovní pomůcky byly ve všech letech vyčerpány veškeré prostředky, které byly na jejich účel poskytnuty. Co se týče odvodů sociálního a zdravotního pojištění a financí, které jsou převáděny do fondu kulturních a sociálních potřeb, zde ve všech letech nedošlo ke spotřebování dotace. Jedinými výdaji, u kterých došlo k čerpání do mínusu, byly ostatní neinvestiční výdaje. Rozdíl mezi přidělenou dotací a potřebou čerpání základní škola hradila právě ze zbylých prostředků odvodů FKSP, čímž došlo k vyrovnání této dotace. Nejvíce peněz, které byly na ONIV určené připadlo na zakoupení učebnic a pomůcek pro žáky a na financování plaveckého výcviku. Poslední položkou, na kterou základní škola získala peníze ze státního rozpočtu, byly účelové dotace v letech 2010, 2011 a 2014. Vidíme, že prostředky byly využity na záměr, ke kterému byly určeny.

Tab. 28 Výdaje (zpráva o hospodaření 2010 - 2014, vlastní zpracování)

		2010	2011	2012	2013	2014
Mzdy + OOPP	Dotace	8 169 000	8 018 000	8 463 500	8 713 000	8 784 000
	Čerpání	8 169 000	8 018 000	8 463 500	8 713 000	8 784 000
	Rozdíl	0	0	0	0	0
Odvody a FKSP	Dotace	2 942 000	2 806 000	2 945 800	3 044 000	3 075 000
	Čerpání	2 921 656	2 801 418	2 943 742	3 036 589	3 054 569
	Rozdíl	20 344	4 582	2 058	7 411	20 431
ONIV	Dotace	178 000	172 000	131 000	296 000	316 000
	Čerpání	198 344	176 582	133 058	303 411	336 431
	Rozdíl	-20 344	-4 582	-2 058	-7 411	-20 431
Ostatní	Dotace	40 000	389 200	0	0	118 445
	Čerpání	39 441	389 200	0	0	118 445
	Rozdíl	559	0	0	0	0

Z prostředků, které základní škola získává od svého zřizovatele, kterým je město Valtice, dochází k úhradě energie, která zahrnuje plyn, vodu a elektrickou energii. Dále jsou díky tomuto příspěvku placeny různé opravy a údržby související s provozem organizace. Výše těchto nákladů je zaznamenána a zjednodušeně rozebrána v předchozí kapitole v analýze nákladů související s hlavní činností.

8.2 Doplnková činnost

Zřízená doplnková činnosti na Základní škole zahrnuje provozování školní jídelny v podobě poskytování obědů cizím strávníkům a pronájem školních prostorů.

8.2.1 Analýza nákladů

Pokud se podrobně podíváme na analýzu nákladů, které plynou z provozování vedlejší, tzv. doplnkové činnosti, můžeme si všimnout tří částí, které se ve sledovaných letech na celkových nákladech podílejí přibližně stejnou měrou, a to 30 %. Jedná se o spotřebu materiálu, který zahrnuje nákup potravin na vaření obědů. U této položky docházelo v letech 2010 – 2012 k nárůstu, avšak v roce 2013 zaznamenala jistý pokles z důvodu snížení počtu obědů přibližně o jeden tisíc, který byl v dalším roce vystřídán opětovným nárůstem. Další částí nákladů je spotřeba energie, která se v roce 2013 zvýšila, avšak v loňském roce byl zaznamenán jistý pokles. Největší změnu můžeme zaznamenat u mzdových nákladů, které se v roce 2011 oproti předchozímu roku vzrostly o více než 170 %.

Tab. 29 Náklady z vedlejší činnosti (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Spotřeba materiálu	111 000	111 900	112 396	99 219	134 000
Spotřeba energie	102 000	93 747	89 280	99 973	97 000
Mzdové náklady	32 000	86 844	85 276	83 479	105 000
Zákonné sociální pojištění	11 000	29 536	28 999	28 385	36 000
NÁKLADY	256 000	322 027	315 951	311 056	382 000

Tab. 30 Vertikální analýza nákladů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Spotřeba materiálu	43,36%	34,75%	35,57%	31,90%	35,05%
Spotřeba energie	39,84%	29,11%	28,26%	32,14%	25,39%
Mzdové náklady	12,50%	26,97%	26,99%	26,84%	27,49%
Zákonné sociální pojištění	4,30%	9,17%	9,18%	9,13%	9,42%
NÁKLADY	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tab. 31 Horizontální analýza nákladů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Spotřeba materiálu	1,28%	0,81%	0,44%	-11,72%	35,05%
Spotřeba energie	96,91%	-8,09%	-4,76%	11,98%	-2,97%
Mzdové náklady	-15,36%	171,39%	-1,81%	-2,11%	25,78%
Zákonné sociální pojištění	-23,22%	168,51%	-1,82%	-2,12%	26,83%
NÁKLADY	19,89%	25,79%	-1,89%	-1,55%	22,81%

8.2.2 Analýza výnosů – vedlejší činnost

Výnosy vytvořené díky vedlejší činnosti jsou tvořeny dvěma položkami. Tou první, jejíž podíl je vyšší, jsou tržby z prodeje služeb. Službami se v tomto případě myslí poskytování obědů cizím strávníkům. Představuje skoro 60 % celkových příjmů z této činnosti. Zbývající procenta výnosů připadají na tržby z pronájmu prostorů základní školy. Především jde o prostory školní jídelny a tělocvičny, které se využívají k organizování volnočasových aktivit nebo pořádání různých společenských akcí. Z tabulky je patrný jistý pokles u těchto obou aktivit v roce 2013 oproti předchozímu roku. V roce 2014 se však hodnoty opět zvýšily. Tento stav byl dán díky zvýšenému počtu cizích strávníků z řad studentů Střední vinařské školy Valtice z důvodu opravy tamější jídelny. Další příčinou růstu tržeb bylo poskytnutí obědů účastníkům Mezinárodní letní školy staré hudby v měsíci červenci. Existuje tedy možnost, že v následujících letech opět dojde k poklesu tržeb, což by časem mohlo vést ke stavu, kdy by začaly náklady převyšovat výnosy, a provoz takové činnosti by se základní škole mohl přestat vyplácet.

Tab. 32 Výnosy z vedlejší činnosti (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Tržby z prodeje služeb	253 000	282 966	270 896	216 584	349 000
Tržby z pronájmu	211 000	125 098	207 341	153 698	159 000
VÝNOSY	464 000	408 064	478 237	370 282	508 000

Tab. 33 Vertikální analýza výnosů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Tržby z prodeje služeb	54,53%	69,34%	56,64%	58,49%	68,70%
Tržby z pronájmu	45,47%	30,66%	43,36%	41,51%	31,30%
VÝNOSY	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tab. 34 Horizontální analýza výnosů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Tržby z prodeje služeb	-4,96%	11,84%	-4,27%	-20,05%	61,14%
Tržby z pronájmu	0,00 %	-40,71%	65,74%	-25,87%	3,45%
VÝNOSY	74,30%	-12,06%	17,20%	-22,57%	37,19%

8.3 Finanční fondy

Základní škola Valtice hospodaří se třemi druhy finančních fondů. Jedná se o fond rezervní, fond odměn a kulturních a sociálních potřeb. Ostatní fondy netvoří.

8.3.1 Rezervní fond

V následující tabulce je vidět stav rezervního fondu ve sledovaných letech a jak velké množství finančních prostředků příspěvková organizace používala na jeho rozšíření. Rezervní fond je tvořen zejména ze zlepšeného výsledku hospodaření, kterého základní škola v analyzovaných letech dosáhla. Největší rozvoj fondu nastal v roce 2011, kdy došlo k převedení nespotřebované dotace z rozpočtu Evropské unie v rámci projektu „Škola pro každého, škola pro všechny“. K čerpání fondu dochází především z důvodu snahy o pokrytí zvýšených provozních nákladů na energie, především na spotřebu energie a plynu.

Tab. 35 Rezervní fond (příloha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

		2010	2011	2012	2013	2014
Rezervní fond	Počáteční stav	226 000	232 000	445 882	314 434	433 429
	Tvorba fondu	71 000	407 349	156 910	265 613	68 499
	Čerpání fondu	65 000	193 467	288 358	146 618	33 233
	Konečný stav	232 000	445 882	314 434	433 429	468 705

8.3.2 Fond odměn

V roce 2011 došlo k tvorbě tohoto fondu v částce 75 000 Kč. Do konce roku 2014 nedošlo k jeho čerpání, prostředky nadále zůstávají nevyužité.

8.3.3 Fond kulturních a sociálních potřeb

Tabulka číslo 36 znázorňuje, jakým způsobem docházelo k vývoji FKSP v letech 2010 – 2014. Tvorba tohoto fondu je závislá na velikosti příspěvku formou dotace prostřednictvím státního rozpočtu. Jak si můžeme všimnout, k největšímu čerpání prostředků fondu došlo v roce 2010. Největší část těchto peněz, konkrétně šlo o 79 000 Kč, byla použita na oblast kultury, tělovýchovy a sportu. Další finance byly použity jako příspěvky na stravování, rekreaci zaměstnanců a na poskytnutí peněžních darů.

Z tabulky je také patrný od roku 2011 jistý nárůst prostředků, které se využívají na vytvoření tohoto fondu. I v těchto dalších letech se finance využívaly na podporu kulturních a sociálních potřeb pracovníků základní školy.

Tab. 36 Fond kulturních a sociálních potřeb (příloha 2010 – 2014, vlastní zpracování)

		2010	2011	2012	2013	2014
FKSP	Počáteční stav fondu	145 000	126 000	78 321	74 867	54 682
	Tvorba fondu	164 000	62 504	85 735	87 906	89 170
	Čerpání fondu	183 000	110 183	89 189	108 091	94 865
	Konečný stav fondu	126 000	78 321	74 867	54 682	48 987

8.4 Ostatní zdroje financování

Mezi ostatní zdroje financování Základní školy Valtice v letech 2010 – 2013 můžeme zařadit prostředky, které pocházejí z rozpočtu Evropské unie v rámci projektu a sponzorské dary od fyzických a právnických osob.

8.4.1 Prostředky z rozpočtu Evropské unie

V roce 2010 základní škola zažádala o finanční pomoc v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost, který je financován prostřednictvím Evropské unie. Žádosti bylo vyhověno a škola obdržela neinvestiční dotaci v hodnotě 1 471 753 Kč. Ta je určena na realizaci projektu „Škola pro každého, škola pro všechny“ skrze akci „EU peníze školám“.

Tabulka č. 37 znázorňuje, jakým způsobem došlo k poskytnutí a následnému čerpání dotace v letech 2011 – 2013.

V roce 2011 škola obdržela částku 883 652 Kč, což představovalo 60 % zmíněného projektu. Převážná část těchto finančních prostředků byla použita na zakoupení vybavení do tříd, kabinetů a učeben. Další položkou byly jazykové kurzy v rámci vzdělávání pedagogů, které se uskutečnily v Londýně. Také byla zřízena pozice speciálního pedagoga pouze na úvazek 0,25, tudíž část financí z dotace byla poskytnuta na jeho plat. Z prostředků bylo čerpáno 672 072 Kč. Část dotace, která nebyla vyčerpána, se převedla do dalšího roku ve formě rezervního fondu.

V dalším roce 2012 škola získala další část dotace v hodnotě 589 101 Kč, což je zbývajících 40 % z projektu. Značná část peněz byla využita na zpracování šablon a jejich následnou aplikaci do výuky. Dále došlo k financování pozice speciálního pedagoga. Prostředky byly také využity v oblasti jazykových kurzů v zahraničí, konkrétně v Anglii a Německu, a seminářů, které byly zaměřeny na finanční gramotnost, čtení a psaní kritického myšlení. Celkově byla v tomto roce spotřebována částka 448 406 Kč. Zbývajících 352 275 Kč bylo jako předchozí období v rámci rezervního fondu převedeno do následujícího roku.

Rok 2013 byl posledním rokem, kdy základní škola čerpala prostředky získané z tohoto projektu. V rámci něj byl pořízen hlavně majetek do kabinetů. Byla zakoupena různá zařízení do pracoven fyziky, přírodopisu a cizích jazyků. Dalším výdajem byly přístroje na zdokumentování školních akcí, jako jsou videokamera a fotoaparáty. Část financí byla jako předchozí rok použita na zpracování šablon a zaplacení pracovního místa speciálního pedagoga. V tomto roce došlo k vyčerpání prostředků plynoucích z dotace v rámci projektu „Škola pro každého, škola pro všechny“. Během těchto tří let došlo k jejich efektivnímu využití, díky čemuž základní škola mohla pořídit mnoho užitečných předmětů a přístrojů,

kteřé využije v jejím dalším provozu a financovat tak oblasti, na které jí již nezbývaly peníze.

Tab. 37 Dotace – „Škola pro každého, škola pro všechny“: (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2011	2012	2013
Počáteční stav	883 652	211 580 + 589 101	352 275
Čerpání	672 072	448 406	352 275
Konečný stav	211 580	352 275	0

8.4.2 Sponzorské dary

Dalším zdrojem, odkud základní škola čerpá finanční prostředky, jsou sponzorské dary nejenom od fyzických, ale i právnických osob. Následující tabulka představuje, kolik peněz nebo věcných darů bylo škole poskytnuto prostřednictvím sponzorů. Takto získané prostředky musí být schváleny radou města a slouží ke zlepšení podmínek školy a jejich mimoškolních činností, které každým rokem organizuje.

Co se týče použití takto získaných financí, byla v roce 2010 většina použita na podporu Tanečního kroužku, který školu mnohokrát reprezentoval v různých soutěžích. I v dalším roce obdržel kroužek jistý finanční obnos. Peníze byly také věnovány Valtickému modrásku, jakožto školnímu sboru. Z věcných darů škola obdržela nový dataprojektor i s promítacím plátnem a sedací soupravy pro vybudování nové odpočinkové zóny.

I v dalších letech dochází k podpoře již zmiňovaných kroužků na škole. Dále byly finance využívány na pořádání školních akcí skřze školní družinu, nákup školních pomůcek a různého vybavení tříd. V roce 2013 byla velká část prostředků poskytnuta školnímu sboru na natočení dalšího CD a také došlo k instalaci kamerového systému ve školních šatnách z důvodu zabránění krádeží, jejichž počet se v minulých letech razantně zvýšil. I v loňském roce byla část financí darována školnímu sboru. Také bylo pořízeno různé vybavení do školní družiny, tříd a část prostředků byla poskytnuta na reprezentaci školy.

Tab. 38 Sponzorské dary (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)

	2010	2011	2012	2013	2014
Finanční	54 403	36 500	49 487	91 056	35 910
Věcné	63 590	87 146	8 810	24 193	3 600
Celkem	117 993	123 646	58 297	115 249	39 510

9 SHRnutí PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na analýzu hospodaření Základní školy Valtice. Základní škola leží přímo v centru města Valtice, které je zapsáno do světového kulturního dědictví UNESCO. Škola je úplná, tvořena devíti postupnými ročníky. Skládá se ze dvou budov, kdy starší pochází již z roku 1877. Hlavní činností organizace je poskytovat základní vzdělání studentům a připravit je na jejich další budoucí studium a praxi. Kromě této služby vzdělávání provozuje školní jídelnu, družinu a klub. Vedoucí postavení v rámci organizační struktury zaujímá ředitelka a její zástupkyně. K dalším zaměstnancům patří pedagogové, rozdělující se podle I. a II. stupně, vychovatelé, správní pracovníci a zaměstnanci školní jídelny. Počet žáků v roce 2014 dosahoval čísla 271.

Při rozboru majetkové struktury je vidět převládající hodnota oběžného majetku, především peníze uložené na bankovním účtu, které tvoří hodnotu vyšší než 70 %. Tento fakt však neznamená, že by organizace neměla žádný dlouhodobý majetek, jeho hodnota je však nulová, protože dochází již při nákupu k celkovému odpisu nebo je evidován v podrozvaze. Ve finanční struktuře školy převládá použití cizích zdrojů, které se na celkových pasivech podílí 80 %. Důvodem je chybějící položka jmění účetní jednotky ve vlastním kapitálu. Vývoj celkových nákladů vzniklých v rámci konání činnosti organizace má rostoucí charakter. Největší zastoupení připadá na položku mzdových nákladů a s nimi souvisejících odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Tento fakt je dán potřebou pedagogických pracovníků, aby základní škola byla schopná vykonávat aktivity, ke kterým byla zřízena. V rámci analýzy výnosů lze spatřit jejich nepatrný nárůst. Skoro 90 % celkových výnosů tvoří výnosy z transferů, které obsahují přijaté dotace. Na této skutečnosti není nic neobvyklého, jelikož se jedná o příspěvkovou organizaci, která ke svému provozu využívá prostředky plynoucí ze státního rozpočtu a z rozpočtu svého zřizovatele. Ve všech analyzovaných letech základní škola dosahovala kladného celkového výsledku hospodaření.

Co se týče poměrových ukazatelů, byl v rámci praktické části zhodnocen ukazatel autarkie, rentability, nákladové rentability, financování, likvidity a aktivity. Autarkie dosahovala velmi nízkých čísel. Škola není schopna pouze s pomocí svých vyprodukovaných výnosů pokrýt celkové náklady. Také rentabilita, která se váže na doplňkovou činnost organizace, se pohybuje v nízkých procentech. Ukazatel financování nemá moc velkou vypovídací schopnost, protože jak už bylo řečeno, základní škola nemá v rozvaze položku jmění. To je

důvodem převládajících cizích zdrojů a vysokého procenta věřitelského rizika. Hodnoty pohotové i hotovostní likvidity se pohybují v odborníky doporučených číslech. U aktivity je nejvýznamnějším ukazatelem doba obratu pohledávek a závazků, kdy se jejich podíl pohybuje okolo 0,25. Tento stav lze hodnotit velmi pozitivně, protože škola dostává dříve zaplacené pohledávky, než splácí své závazky.

Základní škola Valtice získává finanční prostředky, určené na její hospodaření, z několika zdrojů. Prvním z nich jsou příspěvky od zřizovatele, které jsou určeny na provoz budovy. Dále čerpá prostředky skrze MŠMT ze státního rozpočtu. Tyto finance především na zaplacení mezd, odvodů sociální a zdravotní pojištění. Také se z nich hradí ostatní neinvestiční výdaje, které zahrnují zejména nákup pracovním potřeb, učebnic a pomůcek pro výuku. Ve všech sledovaných letech došlo k jejich úplnému čerpání. Byly využity na záměr, na který byly poskytnuty.

Další oblastí, odkud základní škola získává příjmy je její doplňková činnost, do které spadá školní jídelna v podobě poskytování obědů veřejnosti a pronájmy školních prostorů. Příjmy z obědů představují 60 % celkových výnosů z doplňkové činnosti.

Organizace hospodaří se třemi typy finančních fondů. Jedná se o fond rezervní, který se také využívá na zlepšení ekonomické situace školy, fond odměn a kulturních a sociálních potřeb.

Mezi poslední zdroje financování v analyzovaných letech 2010 – 2014 lze zařadit prostředky získaných z rozpočtu Evropské unie v rámci programu Vzdělání pro konkurenceschopnost a sponzorské dary poskytnuté fyzickými a právnickými osobami.

10 NÁVRH ŘEŠENÍ A DOPORUČENÍ

Z uvedených faktů obsažených v praktické části bakalářské práce je patrné, že hospodaření Základní školy Valtice není na špatné úrovni. Důkazem tohoto tvrzení je zlepšený výsledek hospodaření z celkové činnosti organizace, kterého každým rokem dosahuje.

Avšak jsou tu jisté mezery, které by jí mohly pomoci dosáhnout ještě lepšího stavu, kdy by bylo možné snížit náklady a naopak zvýšit výnosy.

Prvním doporučením pro snížení položky nákladů je zateplení staré budovy školy a výměna oken. Základní škola se každým rokem potýká s velkými úniky tepla způsobenými právě takto nezajištěnou stavbou. Z analýzy nákladů je patrné, že hodnoty spotřeby energie ve většině analyzovaných let rostou a tento stav není způsoben pouze zvyšujícími se cenami energií. Pokud by organizace získala prostředky na tuto opravu, v budoucnu by byla schopna ušetřit větší množství finančních prostředků, které by mohla využít za jiným mnohem efektivnějším účelem.

Hlavní a vedlejší činností školy je poskytování obědů nejenom svých zaměstnancům a žákům, ale celé veřejnosti. V analýze výnosů byl právě v doplňkové činnosti, zahrnující cizí strávnicky, zaznamenán pokles v tržbách již od roku 2011. V roce 2014 je sice vidět jistý nárůst, ten je však pouze dočasný. Také v hlavní činnosti dochází ve většině let ke snižování příjmů i přes zvyšující se počet studentů. Na základě tohoto faktu by bylo vhodné, aby se škola zaměřila na získání informací týkajících se příčin snižování počtu odběratelů. Je možné využít různých dotazníků a anket orientovaných přímo na důvody, které strávnicky vedly k jiné možnosti stravování. Zdali se jednalo o skladbu jídelničky, popřípadě cenu. V rámci této činnosti se naskýtá i možnost prodeje svačinek žákům v dopoledních hodinách, z čehož by škola mohla mít další příjem. I v tuto chvíli se nabízí provést průzkum mezi žáky a zjistit, jestli by o tuto službu byl zájem a základní škole se tato aktivita vyplatila a nedocházelo tak ke ztrátě.

I v položce pronájmu dochází k jistým výkyvům v hodnotě tržeb. Základní škola by mohla na svých internetových stránkách podávat informace týkajících se volných prostorů a ceny za jejich pronajmutí.

Jako další možnost pro dosažení většího množství příjmů školy bych navrhla zvýšení poplatku za docházku do školní družiny z nynějších 100 Kč měsíčně na 150 Kč. V porovnání s okolními školami, kde se částky pohybují mnohokrát v jednu takové výši,

se mi to jeví přiměřené. Školní družinu navštěvuje denně 90 dětí, což by znamenalo růst výnosů o 45 000 Kč ročně. Družina by tak mohla použít tyto prostředky na nákup nezbytných pomůcek, společenských her a hraček a také na postupnou modernizaci a rekonstrukci svých prostor.

Také bych navrhovala zpoplatnění školního klubu, který žáci nyní navštěvují zadarmo. Počet studentů, kteří ať už pravidelně nebo nepravidelně navštěvují tyto prostory, byl stanoven na více než 120. Provoz školního klubu stojí nemalou částku. Žákům jsou poskytovány různé pracovní pomůcky, stolní hry a podobně. Mohou zde také využívat služby stolních počítačů. Cenu bych stanovila alespoň na symbolických 50 Kč měsíčně. Z této částky by se zaplatila přinejmenším spotřebovávaná energie, popřípadě by se daly postupně rekonstruovat místnosti, ve kterých se klub nachází.

Další eventualitou zvýšení příjmů shledávám v bankovním účtu a jeho úročení, který slouží pro každodenní potřeby školy. Částka na něm uložená se pohybuje ve sledovaných letech okolo 2 milionů Kč, avšak úroky jsou nepatrné. Bylo by vhodné zhodnotit trh finančních institucí nabízejících tyto služby a porovnat je se stávající situací.

Dnešní doba si žádá, aby se lidé dokázali dorozumět alespoň jedním světovým jazykem, což přináší možnost poskytovat jazykové kurzy široké veřejnosti občanům. Škola disponuje množstvím značně kvalifikovaných učitelů v oblasti výuky cizích jazyků i jazykovou učebnou, která by se dala pro tyto účely využít. Nejenom pedagogové by tak mohli mít vyšší příjem, ale i škola by měla tržby z provozu této činnosti.

Také informační technologie jsou velmi žádanou oblastí, čehož by základní škola také mohla využít a nabízet dokonce kurzy informatiky. I pro tyto obory má velice vzdělané pedagogy a počítačové vybavení školy je na dobré úrovni, kdy má k dispozici nově zrekonstruovanou učebnu.

Existují i možnosti, které se sice nepříčiňují o zlepšení finanční stránky organizace, avšak o zkvalitnění činnosti školy jako takové. Škola se každým rokem zapojuje do různých projektů zaměřených především na životní prostředí a samotnou Zemi, či požární ochranu. Jak už bylo zmíněno, výuka cizích jazyků je dnes velmi důležitá, avšak studenti ji velmi často zanedbávají a nepovažují ji za příliš významnou. V takových případech by bylo vhodné najít jiný způsob, který by jim vyučování zpestřil, a bavilo by je to. Na internetu jsem narazila na projekt eTwinning, v rámci něhož dochází ke spolupráci s jinými partnerskými školami v Evropě. Žáci i učitelé se setkávají prostřednictvím informačních

technologií. Tento projekt má motivovat studenty k neobvyklým a novým věcem. Má je obohatit o informace týkající se vzdělávacích programů v jiných státech, o jejich kulturu a celkově prostředí, ve kterém žijí. Velké množství žáků má obavy z mluvení, avšak tato forma by jim mohla s jejich strachem pomoci a přispěla by jim k rozvinutí úrovně cizího jazyka.

Co se týče výuky cizích jazyků, ráda bych ještě zmínila jiný projekt s názvem Cizí jazyky pro život, který realizuje Národní institut pro další vzdělávání. Cílem tohoto projektu je rozvoj cizojazyčných a interkulturních kompetencí žáků a učitelů základních škol zaváděním rodilých mluvčích do vyučování. Avšak tento projekt je realizovaný již v tomto školním roce 2014/2015. Myslím ale, že pokud bude mít velkou úspěšnost, je pravděpodobnost jeho budoucí obnovy, popřípadě náhrady podobným projektem, vysoká.

Jsou i další zajímavé projekty a nápady, do kterých se může Základní škola Valtice zapojit, záleží pouze na jejich požadavcích a preferencích.

ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce byla analýza hospodaření příspěvkové organizace, která je zaměřena na oblast školství a vzdělávání. Cílem bylo prostřednictvím analýzy zjistit současný stav hospodaření této organizace a poté navrhnout jistá doporučení, která by přispěla určitým způsobem ke zlepšení současného stavu a vedla by k zefektivnění budoucí situace.

V teoretické části byla vysvětlena problematika neziskového sektoru a jeho dělení. Další kapitola byla věnována samotným příspěvkovým organizacím, jejich zakládání a zejména způsobům hospodaření. V poslední části byla popsána podstata zpracování finanční analýzy a ukazatele, které jsou pro zjištění finanční situace organizace velmi významné.

Praktická část byla zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci, kterou byla Základní škola Valtice. Po krátkém představení základních informací týkajících se této organizace, byly další kapitoly již orientovány na finanční analýzu školy a na analýzu jejího hospodaření během let 2010 – 2014. Na základě této analýzy byla vyhodnocena nejenom majtková a finanční struktura školy, ale především stav nákladů a výnosů, které souvisejí nejenom s hlavní, ale také s vedlejší činností organizace. Dále byly objasněny finanční zdroje, které organizace využívá pro plynulý chod svých činností a způsob, jakým dochází k jejich čerpání.

I přes určité mezery, které má základní škola v oblasti hospodaření, je patrné, že díky dobré komunikaci a spolupráci se zřizovatelem, se jí postupně daří tyto nedostatky odstraňovat. Tuto spolupráci lze hodnotit za velmi pozitivní a předpokládá se, že město Valtice bude i nadále organizaci co nejvíce podporovat ve všech jejích činnostech.

Závěrem bakalářské práce bylo shrnutí veškerých informací vztahujících se k hospodaření Základní školy Valtice. Byly zde popsány určité návrhy a doporučení, které by pro organizaci mohly znamenat zkvalitnění její současného stavu hospodaření a dopomoci jí ke zlepšení její budoucí finanční situace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

FABOZZI, Frank J. a Pamela PETERSON, c2003. *Financial management and analysis*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 1007 s. ISBN 0-471-23484-2.

HYÁNEK, Vladimír, Zuzana PROUZOVÁ a Simona ŠKARABELOVÁ, 2007. *Neziskové organizace ve veřejných službách*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 293 s. ISBN 978-80-210-4423-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.

KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*, Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, xii, 206 s. ISBN 8071797782.

NAHODIL, František, 2009. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka, 2006. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 231 s. ISBN 80-245-1068-5.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka, 2011. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 166 s. ISBN 978-80-245-1757-5.

NÝVLTOVÁ, Romana a Pavel MARINIČ, 2010. *Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy*. 1. vyd. Praha: Grada, 204 s. ISBN 978-80-247-3158-2.

OTRUSINOVÁ, Milana, c2009. *Hospodaření nepodnikatelských organizací: studijní pomůcka pro distanční studium*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 132 s. ISBN 978-80-7318-789-7.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xiv, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

REKTOŘÍK, Jaroslav, 2001. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 177 s. ISBN 8086119416.

RŮČKOVÁ, Petra, 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

RUŽIČKOVÁ, Růžena, 2009. *Neziskové organizace*, 10. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 247 s. ISBN 978-80-75263-538-2

SEDLÁČEK, Jaroslav, 2011. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, v, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

TETŘEVOVÁ, Liběna, 2008. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.

ZEMÁNEK, Pavel a Jiří KONEČNÝ, 2013. *Finanční řízení podniku*. Vyd. 1. Ve Zlíně: Univerzita Tomáše Bati, 84 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-80-7454-115-5.

Internetové zdroje:

ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010 - 2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. In: *Zákony pro lidi.cz*. [online]. © 2010 - 2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Ostatní zdroje:

Interní materiály Základní školy Valtice

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	A podobně.
CF	Cash flow.
č.	Číslo.
EU	Evropská unie.
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb.
IČO	Identifikační číslo organizace.
Kč	Korun českých.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
např.	Například.
Obr.	Obrázek.
odst.	Odstavec.
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje.
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky.
OSS	Organizační složka státu.
PO	Příspěvková organizace.
Sb.	Sbírky.
s.	Strana.
Tab.	Tabulka.
TKO	Tuhý komunální odpad.
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
ÚSC	Územní samosprávný celek.
VH	Výsledek hospodaření.
VZZ	Výkaz zisků a ztrát.
ZŠ	Základní škola.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 ZŠ Valtice (interní materiály ZŠ Valtice)</i>	37
<i>Obr. 2 Organizační struktura školy (vlastní zpracování)</i>	40

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Vývoj výsledku hospodaření v letech 2010 – 2014 (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování) .....</i>	<i>47</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Vývoj počtu zaměstnanců (výroční zpráva 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	40
<i>Tab. 2 Vývoj počtu žáků (výroční zpráva 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	41
<i>Tab. 3 Vertikální analýza majetkové struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	43
<i>Tab. 4 Horizontální analýza majetkové struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	43
<i>Tab. 5 Vertikální analýza finanční struktury (rozvaha 2010 - 2014, vlastní zpracování)</i>	44
<i>Tab. 6 Horizontální analýza finanční struktury (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	44
<i>Tab. 7 Vertikální analýza nákladů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	45
<i>Tab. 8 Horizontální analýza nákladů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	45
<i>Tab. 9 Vertikální analýza výnosů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	46
<i>Tab. 10 Horizontální analýza výnosů (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	46
<i>Tab. 11 Vývoj výsledku hospodaření (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	47
<i>Tab. 12 Ukazatel autarkie (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	48
<i>Tab. 13 Ukazatel rentability (VZZ 2010 - 2014, vlastní zpracování)</i>	48
<i>Tab. 14 Ukazatel nákladové rentability (VZZ 2010 - 2014, vlastní zpracování)</i>	48
<i>Tab. 15 Ukazatel financování (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	49
<i>Tab. 16 Pohotová likvidita (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	50
<i>Tab. 17 Hotovostní likvidita (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	50
<i>Tab. 18 Čistý pracovní kapitál (rozvaha 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	50
<i>Tab. 19 Obrat kapitálu (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	51
<i>Tab. 20 Doba obratu pohledávek (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	51
<i>Tab. 21 Doba obratu závazků (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	51
<i>Tab. 22 Podíl doby obratu pohledávek a závazků (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	52
<i>Tab. 23 Doba obratu zásob (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	52
<i>Tab. 24 Rychlost obratu zásob (rozvaha a VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	53
<i>Tab. 25 Příjmy zřizovatel (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	54
<i>Tab. 26 Příjmy státní rozpočet (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování)</i>	55

<i>Tab. 27 Celkové přidělené dotace (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>56</i>
<i>Tab. 28 Výdaje (zpráva o hospodaření 2010 - 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>56</i>
<i>Tab. 29 Náklady z vedlejší činnosti (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování) .....</i>	<i>57</i>
<i>Tab. 30 Vertikální analýza nákladů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>58</i>
<i>Tab. 31 Horizontální analýza nákladů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>58</i>
<i>Tab. 32 Výnosy z vedlejší činnosti (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování) .....</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 33 Vertikální analýza výnosů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 34 Horizontální analýza výnosů – vedlejší činnost (VZZ 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 35 Rezervní fond (příloha 2010 – 2014, vlastní zpracování) .....</i>	<i>60</i>
<i>Tab. 36 Fond kulturních a sociálních potřeb (příloha 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>60</i>
<i>Tab. 37 Dotace – „Škola pro každého, škola pro všechny“. (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování) .....</i>	<i>62</i>
<i>Tab. 38 Sponzorské dary (zpráva o hospodaření 2010 – 2014, vlastní zpracování).....</i>	<i>62</i>